JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1853. Zaturdag 17 December. N°. 100.

Prijs per halfjaar voor *Batavia* .... *f* 12.50
» » » » *Java* .... » 15.—
» » » » *Buitenbezittingen* ...... » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco.*

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën *met derzelver herhaling* is *zestig duiten* voor de *vijf woorden*, behalve het zegel.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

LET WEL!

De Uitgever van den *Java-Bode* heeft de eer bij deze kennis te geven, dat, van af den 1sten Januarij aanstaande, ook in dat Blad zullen worden opgenomen de Handelsberigten van de strandplaatsen op Java.

Hij vermeent tevens het publiek nogmaals te moeten opmerkzaam maken *op den laag gestelden prijs*, voor de opname der advertentiën niet alleen, maar ook *op de algemeene verspreiding van den Java-Bode* en *het gemak*, dat er voor de belanghebbenden uit voortvloeit, dat hunne advertentiën tot laat in den morgen van den dag der uitgifte (11½ ure), kunnen worden opgenomen.

Des verkiezende zullen de advertentiën, ook tot des morgens ten 8 ure van den dag der uitgave, kunnen worden bezorgd bij de Heeren W. L. Ritter, lang *Secretarie*, H. M. van Dorp, te *Tanah-Abang*, Mr. L. J. A. Tollens, te *Batoe-Toelis* en bij den ondergeteekende op *Goenoeng Saharie*.

W. BRUINING.

Batavia, 3 *Dec.* 1853.

EXTRACT *uit het register der besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.*

(*Staatsblad* n°. 98.)

Buitenzorg, *den* 14 *December* 1853. (n°. 11.)

Gelezen, enz.
De raad van Nederlandsch-Indie gehoord;
Is goedgevonden en verstaan:
Eerstelijk: Enz.
Ten Tweede: Te verklaren, dat art. 10 van het reglement voor het civiel weduwen- en weezenfonds (staatsblad 1826 n°. 21), ook van toepassing is op de inkomsten, welke door gepensioneerde ambtenaren, *boven hun pensioen* worden genoten, wegens hun van gouvernements wege opgedragene verrigtingen.
Afschrift, enz.

Akkordeert met voorschreven register.
De Algemeene Secretaris,
A. PRINS.

Civiel Departement.

GESTELD:

Ter beschikking van den assistent resident van Benkoelen, *J. E. van den Bor* en *A. Pruys van der Hoeven.*

BENOEMD:

Tot élève bij het boschwezen op Java, *J. Prins*, thans opziener der 2 klasse van den waterstaat en 's lands gebouwen.

Militair Departement.

ONTHEVEN:

Op zijn verzoek, eervol, van de verdere vervulling der betrekking van lid van de direktie van het verhoogd militaire pensioenfonds, de chef over de geneeskundige dienst Dr. *W. Bosch.*

BENOEMD:

Tot chef over de geneeskundige dienst (kolonel), de dirigerend officier van gezondheid der eerste klasse *G. Wassink.*
Tot lid van de direktie van het verhoogd militaire pensioenfonds, de luitenant kolonel der genie *W. C. van Schierbrandt.*
Tot onderkonstrukteur bij den artillerie konstruktiewinkel te Soerabaya, de tweede luitenant der artillerie *D. Straatman*, van het personeel.

Advertentien.

Vertrek van de Landmail gedurende het Jaar 1853.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat het vertrek der stoomschepen, bestemd voor den overvoer der brievenmalen van Batavia, via Muntok en Riouw, naar Singapore, gedurende 1853, zal plaats hebben als:

In de maand December op den 27 van die maand,

terwijl die schepen de terugreis van Singapore zullen aannemen binnen 24 uren na de aankomst aldaar van het van Ceylon verwacht wordend pakketschip der Peninsular and Oriental Steam Navigation Company, zonder de aankomst af te wachten van het stoomschip van Hongkong.

De brievenpakketten, bestemd om met deze gelegenheid te worden verzonden, zullen gesloten worden bij het postkantoor te Weltevreden:

a. voor zoo veel betreft de brieven voor Europa, Britsch-Indie, China, enz., daags vóór het vertrek der stoomschepen naar Singapore, 's namiddags ten 1 ure,
b. voor zoo veel aangaat de brieven voor Banka, Palembang en Riouw, twee dagen voor dat vertrek, op denzelfden tijd.

Batavia, 22 *April* 1853.

De Directeur voornoemd,
DE VEER.

Op Vrijdag 27 Januarij 1854, des voormiddags ten 10 ure, zal ten burele van den directeur der producten en civiele magazijnen, in het openbaar worden uitbesteed, de afvoer van gouvernements producten en goederen uit de residentien Banjoemaas en Bagelen naar Tjilatjap aan de zuidkust van Java, en het transport van zout van Tjilatjap naar de genoemde residentien, gedurende de jaren 1855 tot en met 1859. De aannemer zal zich verbinden tot den vervoer:

1 van de geheele hoeveelheid koffij, suiker, indigo, kaneel en thee en andere producten, die nu of later voor rekening van het gouvernement in de residentien Banjoemaas en Bagelen zullen geteeld en aan hetzelve geleverd worden en zulks uit de verschillende, nu reeds bestaande of later op te rigten binnenlandsche pakhuizen in die residentien naar de algemeene pakhuizen te Tjilatjap, zoomede van den afval van kaneel uit de afdeeling Tjilatjap van de kaneelpakhuizen aldaar, naar Poerworedjo.

2 van al het benoodigde zout uit de zoutpakhuizen te Tjilatjap naar de nu reeds bestaande of nader op te rigten verkooppakhuizen in de beide genoemde residentien, zoomede van het benoodigde kopergeld van Tjilatjap naar de verschillende landskassen in de residentien en naar de binnenlandsche pakhuizen in de residentie Banjoemaas.

3 van het benoodigde kopergeld van de hoofdkas te Banjoemaas naar de verschillende onderkassen en pakhuizen in die residentie, zoomede van de onderkassen naar de pakhuizen en omgekeerd.

4 van ijzerwerken, teer, verw en andere materialen en goederen ten behoeve van het civiel departement, (met uitzondering nogtans van houtwerken, kalk en metselsteenen) van Tjilatjap naar Banjoemaas en omgekeerd.

Het gouvernement zal zich daarentegen verbinden, om zoolang de aannemer behoorlijk aan zijne verpligtingen voldoet, door niemand anders eenige der hiervorengenoemde producten, zout, kopergeld en andere goederen op de bovengemelde trajecten van gouvernementswege te doen vervoeren.

Deze verbindtenis zal worden aangegaan voor den tijd van *vijf* (5) achtereenvolgende jaren, ingaande met 1 Januarij 1855 en eindigende met 31 December 1859.

De overtevoeren hoeveelheden producten worden berekend gemiddeld jaarlijks te zullen bedragen:

a. Voor de residentie Bagelen:

Koffij. van Poerworedjo 2600 picols, van Soempel 2900 id., van Tjatjaban 3800 pic., van Kemirie (Koetoardjo) 1400 pic., van Ambal 300 pic., van Keboemen 1200 pic., van Wonosobo 9000 pic., van Goenoeng tawang 5900 pic., van Sapoeran 8200 pic., van Moengangsarie 2600 pic., van Ngalian 4000 pic., van Ngadiradjo 2300 pic. Te zamen 44200 pic.

Indigo. van Poerworedjo 1200 kisten, van Koetoardjo 470 kist., van Ambal 600 kist., van Keboemen 400 kist., van Selokerto 500 kist. Te zamen 3170 kisten.

Kaneel. van Poerworedjo 16000 Amst. pd., van Ambal 6300 id. Te zamen 22300 Amst. pd.

Thee. van Wonosobo 200000 Amst. pd.

Zout. naar Poerworedjo 254 koyangs, naar Ambal 246 koy., naar Karanganjar 220 koy., naar Keboemen 200 koy., naar Wonosobo 200 koy. Te zamen 1120 koyangs.

b. Voor de residentie Banjoemaas.

Koffij. van Bandjar Negara 8500 picols, van Karang Kobar 4000 pic., van Bandingan 3000 pic., van Pagentan 3800 pic., van Wonodadie 2400 pic., van Mendolo 2500 pic., van Poerbolingo 1200 pic., van Bobatsarie 2900 pic., van Bedagas 2200 pic., van Poerwokerto 600 pic., van Adjibarang 1300 pic., van Djatielawang 800 pic., van Banjoemaas 1800 pic., van Poerworedjo 500 pic., van Siendé 1000 pic., van Plaboean 1300 pic., van Madoera 250 pic. Te zamen 38050 picols.

Indigo. uit de afdeeling Poerbolingo 1000 kisten, uit de afd. Poerwokerto 600 kist., uit de afd. Banjoemaas 400 kist. Te zamen 2000 kisten.

Kaneel. Uit de beide pakhuizen in de afdeel. Tjilatap 40000 pd.

Afval van Kaneel. Van zoo evengenoemde pakhuizen naar Poerworedjo residentie Bagelen 1500 pd.

Suiker. van Banjoemaas 12000 picols.

Zout. naar Banjoemaas 200 koyangs, naar Bandjar Negara 200 koyangs. Te zamen 400 koyangs.

Vendutien.

Op Maandag 19 December, door *Vaupel & Co.*, ten huize van den heer *W. D. van Berckel.* op den weg naar Tana-Abang.

en

Tegen 4 pCt. vendu-salaris, voor de pakhuizen van *Pandel & Stiehaus*, aan de Groote-rivier, door gebr. *Roselje & Co.*

Op Dingsdag 20 December, voor de toko van *Brandon & Meyer*, zie advertentie No. 1223.

Op Woensdag 21 December, voor het commissiehuis van *Munder.*

en

Tegen 4 pCt. vendusalaris voor het commissiehuis van *A. van Ommeren & Co.*

Op Donderdag 22 December, ten huize van den heer *F. U. van Hengel* op Kramat (paal 5), door gebr. *Roselje & Co.*

en

Tegen 4 pCt. vendusalaris, voor het kommissiehuis van *John Pryce & Co.*

Op Vrijdag 23 December, voor de toko van *Brandon & Meijer.*

Op Zaturdag 24 December, des morgens ten 10 ure, in 's lands graan- en ijzermagazijnen.

Op Dingsdag 27 December, door *John Pryce & Co.*, het engelsche barkschip *David Clark.*

Vertrekkende Personen.

Sorg en familie. — *Raebel.* — *von Proeck* en familie. — mevrouw de weduwe *A. C. Vincent*, geb. *Pahud.*

Aangekomen Vreemdelingen.

Van den 5den tot en met den 12den Dec. 1853.

JAVA HOTEL. *Radhen Adipati Natoe Nagara*, van Palembang. — *Aquasi Boachi, C. A. Bensen*, van Serang. — *P. van Calcur*, van Hartlepool, — *C. A. Kruizinga*, van Singapore. — *C. H. Kroese*, van Samarang. — *H. F. Zeijlstra*, van Amsterdam, — *C. F. Kock*, van Meester-Cornelis.

HOTEL WILLEM II. *F. W. A. Behren*, Cheribon. — *Adriaans*, van Palembang. — *H. G. de Grijs*, v. Mr. Cornelis. — *A. N. de Jong*, van Rotterdam. — *van Cattenburg*, van Depok. — *Rahden Tommengoong Artia Penata IJeeda*, van Tagal. — *F. A. Bergmans*, van id.

HOTEL DER NEDERLANDEN. *L. van der Plas*, van Adelaide. — *C. J. Wijsberg*, van Indramayoe. — *A. J. Delclisur*, van de Kaap de goede Hoop. — *W. van der Plas*, van Indramayoe.

MARINE HOTEL. *G. J. Steijn Parvé*, van de reede. — *G. W. Westenberg*, van idem. — *M. de Wijn*, van Port-Philip. — *N. Koens*, van Melbourn. — *J. A. Krajenbrink*, van Krawang. — *B. Kopersmit*, van Samarang. — *J. A. Ruhle*, van idem. — *H. A. Tekelenburg*, van Port Adelaide. — *C. Docksen*, van Manilla. — *D. L. Feldmann en Tromp*, van de reede.

HOTEL BATAVIA. *Couperus en echtgenoote* en 2 *kinderen*, van 's Gravenhage. — *Juttingh*, van idem. — *Mejufvrouw Courrech*, van idem.

Advertentiën.

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER de geliefde echtgenoot van
(1252) J. P. BRODIE.
Batavia, 14 *December* 1853.

Bevallen van eene DOCHTER, *Maria Wilhelmina Cabri*, *Fischer.*
Batavia, 14 *December* 1853. (1238).

Bevallen van eene DOCHTER *M. J. M. Tromp*, geliefde echtgenoote van
(1220) C. LINGEMAN.
Batavia, 10 *December* 1853. *Eenige kennisgeving.*

Voorspoedig bevallen van eenen ZOON, mijne geliefde echtgenoote *E. Andrieu.*
(1221) C. G. DE BRUIN. Med. Dr.
Soerakarta, 2 *December* 1853.

Op de vendutie van *Brandon & Meijer* zal als nog verkocht worden:
50 dozijn Champagne Duc de Montibello.
40 kisten Madera Wijn van 24/2 flesschen.
40 » Portwijn van 24/2 flesschen. (1225)

Op de vendutie van *Brandon & Meyer* zal ook nog verkocht worden:
Eene Pendule, die nooit opgewonden behoeft te worden en een fraai gouden Horologie met Repetitie- en Speelwerk. (1224)

TOONEELEN UIT DEN JONGSTEN OORLOG IN HONGARIJE. (*verv.*)

Er volgde eene eenigzins drukkende stilte. Uit de algemeene verlegenheid, hoe den draad van het gesprek weder aan te knoopen, werd men door het oudste zoontje van den huisheer geholpen, die als een echte kleine Hamburger den Hongaar met de aanmerking op het lijf viel, dat hij in het *Börsenblatt* had gelezen, dat Hongarije wel eene republiek was geweest, maar geene ware republiek zoo als Hamburg; dat in Hongarije eigenlijk alleen de edelman vrij was, maar de boer in geenen deele; dat er in Hongarije, gelijk hij in eene Engelsche courant had gelezen, geene wegen, geene scholen en geen koophandel bestonden, niet eens eene regte constitutie.

— Jonge heer, antwoordde de Hongaar bedaard, aan hetgeen gij in beursbladen en Engelsche couranten over Hongarije leest, moet gij juist zoo heel veel gewigt niet hechten. Hongarije was voor de omwenteling eene *terra incognita* voor de Europesche dagbladschrijvers, en wat tegenwoordig over mijn ongelukkig vaderland geschreven wordt is eenzijdig en partijdig. Wat scholen, wegen en handel betreft, mijn jonge prins, wil ik u geen ongelijk geven; en wat men van den toestand der boeren heeft gezegd, is ook eigenlijk niet onwaar. Maar als gij onze constitutie kwaad hebt hooren spreken, dan moet ik u toch zeggen dat de Engelsche dagbladschrijvers geen drommel van Hongarije weten.

— Gij moet weten beste majoor, zeide de heer des huizes nu, de Times en andere dagbladen der *Tories* hebben niets onbeproefd gelaten om uwe constitutie te mishandelen, en alle waarde en kracht te ontzeggen.

— Hoe kan een zoon van het vrije Albion zich zoo schandvlekken? riep de Hongaar toornig uit. Laat men ons volk onbeschaafd en boersch noemen, zooveel weet toch de lompste Hongaar wel dat zijn land eene constitutie heeft, zoo oud en vrij als de Engelsche. Een paardenhoeder weet dat de Gouden Bulle der Hongaren maar zeven jaar jonger is dan het Groote Charter der pralende Engelschen, en dus ook zeshonderd jaren telt. Is er een Engelsch edelman wiens stamboom verder teruggaat dan die van een Hongaarsch magnaat? Is de koning van Engeland niet *boven* en *buiten* zijnen adel, terwijl de Hongaar in zijnen koning slechts den eersten edelman herkent en van hem zegt: *Nemes-ember van; nemes-ember en es vagyok.* (Een edelman is hij, een edelman ben ik ook.)

De spreker dronk eens, want in zijn ijver had hij zoo sterk gerookt dat zijne keel droog geworden was. Daarop vervolgde hij:

— Maar wij zullen er ons niet verder over warm maken, hoe onkundige of kwaadwillige buitenlanders over ons denken en oordeelen. Ook een beroep op het schoone verledene kan ons niet baten, en wij zullen dus, met uw verlof, mevrouw, maar bij het tegenwoordige blijven.

— En van de toekomst alles hopen, voegde de vriendelijke dame er bij.

— Niet voor Hongarije. Hongarije is dood en begraven, of wel, is heden het versche, weldra het vergetene kerkhof van een volk.

— O neen, wie zooveel moed in den oorlog heeft getoond, mag den moed om te hopen en te volharden niet verliezen, zeide de dame troostend.

— *Istenem*, zeide de Hongaar met eene door weemoedigheid welluidende stem; hebben de door Napoleon voorspelde kozakken het maagdelijke Hongarije hunne lansen niet midden door het hart gestooten? Is Hongarije niet doodgebloed? Neen, als wij toen niet te redden waren, in den tijd van algemeene verwarring, toen het geheele land in de wapenen stond, toen Oostenrijk bijna magteloos was door de trouwbreuk zijner Waalsche naburen, toen het zich naauwelijks verweren kon tegen de blinde woede zijner eigene geërfde landen, als en omdat wij toen niet te redden of te helpen waren, zoo moeten wij onregt hebben gehad, anders had de *Magyar Isten* ons onmogelijk kunnen verlaten.

— Ja, vervolgde hij, wij de beschaafde Hongaren, wij de officieren, de redenaren en de staatslieden, hebben het vaderland zoo diep doen vallen. Ja, wij kunnen ons zelven niet vrijspreken van de groote schuld, dat wij het ware geluk van ons volk hebben verwoest. Wij hebben ons zelven te hoog geschat. In onzen onzinnigen

Op Dingsdag den 20 December 1853,
zal op de Vendutie van
BRANDON EN MEIJER,
zonder reserve verkocht worden, al de nog
VOORHANDEN ZIJNDE TOKO GOEDEREN
bestaande in:
Lakens, Broekenstoffen, Zijden- en Piqué Vestenstoffen, Overhemden, Zijden Doeken, Cols, Boorden, Wollen en Katoenen Onderpantalons, Borstrokken en Sokken, Tafelkleeden, Fraaije Goudwerken, Galanteriën, Lampen en Stolpen, Spiegels en Schilderijen, Parfumeriën en Zeepen, Fraaije Pleetwerken, Bendietuigen, Zweepen, Glaswerk, Provisien en Dranken, en het geheele Toko Meubilair. (1223)

De ondergeteekenden zullen op hunne vendutie van Woensdag den 21 December mede verkoopen:
60 vaten afgetapt Baierisch Bier, en
18 stuks Barrometers.
(1249) A. VAN OMMEREN & Co.

Op de vendutie van den 22 dezer zal nog worden verkocht:
een stuk STAAFGOUD
wegende 23¹/₁₆ realen, eene fraaije verzameling nieuwe Engelsche Boeken pas aangebragt, Genever op fust, Bessengenever, Zweepen, enz., enz.
(1239) JOHN PRYCE & Co.

VERKOOP VAN BANK-ACTIEN.

Op de vendutie van Donderdag den 22sten dezer, ten huize van den Heer *F. U. van Hengel*, zullen voor rekening van belanghebbenden, ten 11 ure precies, zonder reserve verkocht worden:
10 Aandeelen in de Javasche Bank.
(1247) GEBR. ROSELJE & Co.

Den dag der publieke verkoop van de Engelsche brik »*Nina of Bristol*,« waarvan de annonce voorkomt in den *Java-Bode* van den 23sten November jl., nº. 93, is als nu definitief bepaald op Donderdag den 29 December 1853. (1246)

TIE-IN.

Woonachtig in den Gang Patjenongan, beveelt zich bij zijne geeerde begunstigers aan; tot het
Haarsnijden, en Slijpen van Messen en Scharen.
(1237)

Bij contract dato 7 dezer, voor den notaris Mr. *d'Abo* alhier en getuigen verleden, hebben de ondergeteekenden eene associatie onder de firma *van Haren Noman, Kolff & Co.* alhier gevestigd voor een tijd van 5 jaren, aangevangen van den 1 October jl., aangegaan tot het drijven van eenen Boek- en Bureauhandel, Drukkerij en aanverwante vakken; zullende de handteekening door al de vennooten gevoerd worden.
(1222) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.
J. H. DE GROOT.
SAMARANG, 8 *December* 1853.

De ondergeteekenden hebben pas van Londen ontvangen eene factuur keurig geacheveerde artikelen, zooals slechts zelden alhier aangevoerd worden. Daaronder bevinden zich: gouden en zilveren Horologien van McCabe, Deane en Adam's Revolverpistolen in kistjes, Stereoskoopen met speciaal daarvoor vervaardigde Daguereotypes en Calotypes, Chubbs patent Hangsloten en Chubbs Patent Sloten voor kasten, trommels en laden, zilveren Potlooden, gouden Horologie kettingen, Ringen en Hemdsknoopjes, Tooneel- en Verrekijkers, Reukfleschjes, Snuifdoozen, Naaldenkokers, Luciferdoosjes, fraaije voorwerpen van Porcelein, Presenteerbladen, Inktkokers, Naaikistjes en Portefeuilles van papier maché, Heeren en Dames Toiletkistjes en Necessaires, Pennemessen, Passerdoozen, Memorandumboeken met sloten, Reisnecessaires, Veldflesschen enz.
(1242) JOHN PRYCE & Co.

Versche Bengaalsche Gram
bij
(1240) JOHN PRYCE & Co.

Superieure Manila Sigaren No. 2,
in halve en kwart kistjes, Havannah vorm, te bekomen bij
(1241) JOHN PRYCE & Co.

PUIKE MANILLA SIGAREN
per mille à *f* 50,— Contant,
bij
(1228) GEBR. ROSELJE & Co.

Supra Fijne Elastieke Flanellen
GEZONDHEIDS HEMDEN,
voor Heeren en Dames, bij
(1229) GEBR. ROSELJE & Co.

ECHTE OUDE PORTWIJN,
per geheel en half dozijn flesschen,
bij
(1230) GEBR. ROSELJE & Co.

Echte Leidsche Wollen Dekens
bij
(1232) A. VAN OMMEREN & Co.

Alsnog voorhanden bij de ondergeteekenden, eenige
PIANO'S en een SERAPHIJN-ORGEL,
voor wier kwaliteit gegarandeerd wordt.
(1233) WAITZ, STUVE & Co.

TE HUUR
Met primo Januarij 1854, een huis in de Secretarie Laan, te bevragen bij
(1236) T. CRONE.

TE HUUR.
Om met 1º. Januarij e. k. te aanvaarden: een huis op Cramat, laatst bewoond door den Heer *van Bornemann*. Nadere informatiën te bekomen bij den heer *J. L. Adam* op Cramat, of bij de firma *Adam & Co.*, in de stad. (1248)

TE HUUR
Een huis gelegen op den hoek van Gang Chau
(Petodjo). Te bevragen bij
(1250) E. WIJSS qq

TE HUUR
Een huis op Parapattan thans bewoond door den h
Büsing te bevragen bij *J. F. Meijer* te Parapattan. (12

TE HUUR
Een groot huis, bestaande uit zes kamers goede bij
bouwen, stalling voor acht paarden, gelegen op den h
van gang Chaulan (Petodjo). Adres bij
(1226) E. CHAULAN

TE HUUR
Een huis staande in de Secretarie laan, te bevragen
(1227) G. H. B. L. RUDOLPH.

TE HUUR
Met primo Januarij aanstaande het huis op het
ningsplein, thans bewoond door den WelEd. Gestr. H
Rutering. Te bevragen bij
(1235) G. F. DE BRUYN COPS

P. G. Bonniol en familie verlaten Java. (123

GELDEN
op Hypotheek verkrijgbaar
te bevragen bij den uitgever dezer
(1166) W. BRUINING

Wissels op *Nederland*.
bij
(921) B. SANIER, SUERMONDT & Co

Wissels op *Nederland*
bij
(878) DE WEERDT, RUYL & Co

MAGAZIJN VAN PAPIEREN
KANTOOR- EN TEEKENBEHOEFTEN
VAN
van Haren Noman & Kolff.

Bovengenoemden zijn steeds ruim voorzien en hebben in het groot en klein verkrijgbaar:
soorten van Propatria of zoogenaamd Modelpapier, Velijn Schrijf, Groot en Klein Hollandsch
Velijn Mediaan, Drukmediaan, Bord- en Kardoespapier, Royaal of Pakpapier, Chits en Marm
papier, Teeken- en Postpapier, Rekening-Courant-, Vloei- en Copieerpapier, Landmailpapier
kwarto en folio formaat, geschikt voor groote verzendingen per post, Bristol- en Vegetalpap
in alle kleuren, Maroquin Leder, Teeken- en Bureau Potlooden, valsche en echte Pensee
Verwdoozen van Ackerman, alsook Fransch en Duitsch fabrikaat, Zwart, Wit en Rood K
Blaauwe, Zwarte, Groene, Bleu black, echte Carmin- en Merkinkt, Sanderac, Marmeren Leit
Juweelen Pennen, Speelkaarten met gekleurde Azen, Luxe Papieren, Enveloppen van Mar
Sponsen, Pomp-, Cassettes en Reis-Inktkokers, Portefeuilles in alle formaten, Verlakte Visi
kaartjes met en zonder gouden randen, Linialen, Stalen en Veeren Pennen in soorten, Postpap
met zwarte en gouden randen, Vloeirollen, Zak-kompassen, Zwarte, Roode, Blaauwe en Vi
Copieer-inkt, Bastet en Engelsche Pennemessen, en verder alle Artikelen die tot Kantoor-
Teekenbehoeften betrekking hebben. (120

Het vertrek der stoomboot *Banda*, naar Samarang en Soerabaya, is bepaald, den dag na aankomst der verwacht wordende landmail. Passage en nadere inlichtingen zijn te bekomen bij
De Agenten,
(1243) B. KOPERSMIT & Co.

Het vertrek van het stoomschip *Java* kapt. *G. Batten* naar Soerabaya via Samarang is bij tijdige aankomst van Singapore, bepaald op Vrijdag den 23 dezer des morgens ten 8 ure.
Voor passage gelieve men zich te vervoegen ten stoomboot kantore.
(1251) MACLAINE, WATSON & Co.
BATAVIA, 17 *December* 1853.

Voor vracht en passage naar Singapore wo
aangeboden de A 1 bark *Woodland Castle*,
pitein *Barclay*.
Adres bij de agenten
(1245) MARTIN, DYCE & CO
BATAVIA, 17 *December* 1853.

Voor passage naar Londen, wordt aang
den de A 1 klipper bark *William Simp*
kapitein *J. A. Skinley*.
Adres bij de agenten.
(1244) MARTIN, DYCE & Co
BATAVIA, 17 *December* 1853.

---

trots hebben wij ons vermeten een kampstrijd tegen eene wereld te voeren. Wij alleen hebben het heilige Hongaarsche land verwoest en uitgemoord, want slechts goede soldaten zijn wij geweest, maar — slechte rekenaars.

— Het volk had geene schuld aan dat reusachtig ongeluk. Het volk heeft zijne grooten, zijne lievelingen slechts gevolgd, en heeft zich laten slagten, met blijdschap en trots, voor een denkbeeld — misschien slechts voor een woord? Het volk is groot en is met waardigheid bezweken. Men moest hen gezien hebben die arme *kondseds*, in het begin van den oorlog, toen zij nog niets meer waren dan rekruten. Men moest hen gezien hebben in dien winterveldtogt slecht gewapend en gekleed, zonder behoorlijk schoeisel, met scherpe koude, bijna dagelijks in gevecht met de dapperste soldaten der wereld. Men moest hunne marschen gezien hebben, zonder mantels en met half bevroren voeten over be-ijzelde bergpaden en door de bruisende stortbeken, altijd door hun onvermoeibare vijanden gekweld. Men moest den huzaar, den paardenhoeder, hebben gezien, als de stijgbeugel aan den voet en de sabel aan de vuist vast vroor, en men toch geene achterblijvers of deserteurs had, maar zij met een Hongaarschen vloek en een vrolijk liedje allen nood en zorg verjoegen en er op in hieuwen zoo dikwijls men de charge blies.

— En niet vergeten moest men de voorbeeldelooze offers van have en goed, die boer, burger en edelman in den ongelukkigen kampstrijd gebragt hebben, offers die het land nog lang zal gevoelen.

— Ziet ge, mevrouw, dat is het wat mij zoo kwelt. Niet dat ik verbannen ben, misschien voor altijd, van den heiligen Magyaarschen grond; de rebel heeft het verdiend; — maar dat mijn ongelukkig volk voor zulke voorbeeldelooze opofferingen en zooveel lijden niets heeft overgehouden dan het regt om hen te vloeken, die het misleid hebben, dat drukt mij ter neer, dat heeft mij reeds menigen traan uit de mannelijke oogen geperst.

De Duitsche dame stond op en reikte den treurigen zoon van een ongelukkig vaderland met innige aandoening de hand, welke hij in zijne diepe ontroering met dankbaarheid kuste.

— Word maar niet mismoedig, lieve vriend, zeide zij met warmte. Alles kan nog ten goede strekken, want dat moet toch alles op de wereld. Gij moet, vervolgde zij met een zachten glimlach, als buurman van de Turken eenigzins fatalist worden, en gelooven dat alles zoo geschieden moet als het geschiedt; ik beken wel dat zulk een geloof het leven veel bekoorlijks ontneemt en tot de grofste onverschilligheid kan voeren; maar toch raad ik u wat sterke Turksche medicijn aan, want het is beter dunkt mij, fatalist te zijn, dan met vermetele hand de toekomst te willen dwingen en beheerschen.

— Gij hebt gelijk, geloof ik, mevrouw, zeide de Hongaar daarop. Maar toch kan ik mij over de naaste
komst van mijn vaderland volstrekt niet gerust ste
en niet hopen dat de gouden tijd van Hongarije za
rug komen. Ik geloof veeleer aan het *Finis Hung*
en wanneer ik de daden onzer *honveds* verhaal
ik niet kunnen nalaten gedurig te denken: Zij zijn
weest.

Later begon de majoor, op verzoek van zijnen gast
weder op zijnen gewonen trant te vertellen. Wij zu
eenigen zijner verhalen met zijne eigene woorden
dedeelen, zonder hem verder door iemand zijner
hoorders te laten storen.

ELJEN A HON!

Leve het vaderland!

Europa en ook Hongarije was door de » Maartziek
aangetast. Vurige geesten verwachtten eene radical
nezing van alle volks- en landskwalen; edele gemo
ren droomden er van, dat de tempel van Janus
eeuwig zou gesloten worden; door de massa's versp
de zich de koorts der » straat-politiek." Met blik
snelheid vloog het gerucht van de parijsche revol
de Duitsche woelingen, de oorlogsdreigementen
Italië door geheel Pannonië. Eene vonk was in

..e Rijzing van den Wisselkoers te Batavia. (*)

Het besluit van 30 Junij ll., No. 2, waarbij zijne ex...lentie de Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië ...aald heeft, dat voortaan door het Indisch gouverne...nt ook boven den koers van 95 c. wissels op Neder...d zouden worden afgegeven, heeft zoowel hier te ...de als voornamelijk in Indië bij velen eene ongun...ge beoordeeling ondervonden.

Men heeft daarin eene daad van willekeur gezien, ...ardoor het vertrouwen des handels geschokt, en ver...rring en onzekerheid in eenen wèl geregelden toe...nd gebragt is.

Het schijnt dat men bij die scherpe afkeuring geheel ...ft voorbijgezien, dat de regeling van den wisselkoers ...mer in de magt der regering ligt, maar afhankelijk ...an omstandigheden, buiten het bereik van haar ge...

Wel kon de Indische regering, — en dit heeft zij .. de eerste invoering van den koers van 95 c. ge...n — om het krediet van haar muntpapier op te ...den, een' koers voor hare wissels vaststellen, hooger .. de gewone. Doch daaruit te willen afleiden dat ...ook het tegenovergestelde doen kan, ware even goed ..of men beweerde dat een verkooper, omdat hij door ..e goederen *beneden* den marktprijs aan te bieden, .. gereede plaatsing derzelve verzekerd heeft, ze bij ..e andere gelegenheid even gemakkelijk *boven* den ...ktprijs zou afzetten.

De Indische regering heeft voorzeker geen belang hare ...sels tot een' hoogeren koers dan noodig te plaatsen. .. heeft dan ook den koers van 95 c. behouden, zoo...g zij tegen dien koers nemers vond. Toen deze op...den, heeft zij van haren kant de rijzende markt wel ...eten volgen; en dit is inderdaad hetgeen zij door het ...luit van 30 Junij heeft zoeken voor te bereiden.

Het zou onverklaarbaar zijn hoe een zoo eenvoudige .. natuurlijke maatregel een' zoo heftigen tegenkant ...moet heeft, wist men niet hoezeer de openbare mee...ng door de gewoonte beheerscht wordt, en hoe geneigd .. is in datgene, wat zij dagelijks gebeuren ziet, als een noodwendig verschijnsel te berusten. — Van daar .. men jaren lang bij het beramen en uitvoeren van ...delsspeculatiën, het onmiskenbaar gemak van een ...en koers ondervonden heeft, zonder, gelijk het schijnt, naar de oorzaken te vragen, waaraan een zoo onnatuurlijk en in den wisselhandel exceptioneel verschijnsel viel toe te schrijven, en zich thans eerst begint te verwonderen, nu de natuurlijke gang van zaken zich herstelt.

De wisselkoers toch, die de verhouding uitdrukt tusschen de waarde van het geld in twee verschillende landen, is uit zijnen aard veranderlijk, dewijl die verhouding, zoo als de wetenschap leert, niet altijd dezelfde zijn *kan*, en ook, gelijk de gestadige variatiën van alle wisselkoersen bewijzen, werkelijk nimmer lang achtereen dezelfde blijft.

Er is evenwel bij alle fluktuatiën, welke die koers ondergaat, steeds een middelpunt van beweging, dat als het ware den normalen stand van den wissel daarstelt en waaruit deze alleen dan gerukt wordt, wanneer een tijdelijk overwigt in eene der beide schalen geworpen wordt.

Dit punt van evenwigt is tusschen twee landen, die in elkander's onmiddelijke nabijheid liggen, of langs denzelfden weg van metaal voor hunne geldcirculatie voorzien worden, de metaal-pariteit, vermits in den regel dezelfde hoeveelheid gemunt metaal in het eene dier beide landen gelijke waarde moet hebben als in het andere. Doch anders is het geval bij den wisselkoers tusschen Zuid-Azië en westelijk Europa. Het zilver, uit Europa naar Azië gevoerd (en bij het gemis aan regtstreeksche betrekkingen tusschen Zuid-Azië en de landen van zilverproduktie moet het steeds dien weg nemen) wordt gedurende dien overvoer belast met de kosten van vracht, assurantie en rente-verlies, en moet dus, even als elke handelswaar na de aankomst eene hoogere waarde hebben dan vóór de verzending. Stellen wij die gezamenlijke kosten (het rente-verlies op den retoerwissel daaronder begrepen) op $7^1/_2$ pct., dan moet het zilver in Indië ook $7^1/_2$ pct. meer waard zijn dan in Europa; en wanneer derhalve 100 Indische guldens verwisseld worden tegen $107^1/_2$ Nederlandsche van gelijk gehalte, doch eerst 6 maanden later invorderbaar, dan bestaat er inderdaad pariteit, hoezeer in dit geval de pariteit van waarde en de metaal-pariteit niet dezelfde zijn.

Hetzelfde denkbeeld kan nog eenvoudiger uitgedrukt worden door de formule: dat de wisselkoers tusschen twee landen, waarvan het eene het metaal, dat het voor zijne circulatie behoeft, uit het andere trekt, in den regel zoo veel in het voordeel zal moeten zijn van het land, hetwelk het metaal ontvangt, als noodig is om de kosten van overvoer te dekken.

Letten wij nu op den wisselkoers tusschen de andere Aziatische Landen en Londen, dan blijkt het dat de praktijk overal deze theorie bevestigt.

De pariteits-berekening heeft hier echter eenige moeijelijkheid, omdat Engeland in zijn muntstelsel den gouden standaard heeft aangenomen, terwijl zoowel de Company's rupee, die in Engelsch-Indië, als de piaster, die in China en in den Archipel koers heeft, zilveren muntspeciën zijn. Men moet derhalve, om de waarde van het eene metaal met die van het andere te vergelijken, den Londenschen zilverprijs in de berekening opnemen, die noodwendig aan velerlei wisseling onderhevig is.

Desniettemin schijnen de onderstaande becijferingen — immers voor het tegenwoordig oogmerk — geheel voldoende tot welker regt verstand alleen nog wordt opgemerkt, dat het zilver in baren, waarvan de prijs te Londen per once genoteerd wordt, een gehalte heeft van 11 ons. 2 d., zijnde het gehalte waarop de Engelsche zilvermunt geslagen wordt.

Daar nu de Company's rupee 180 greinen van 0,919 fijn (van welke greinen 480 greinen op eene once gaan) en de mexikaansche piaster 27 wigtjes van 0,900 fijn bevat, komt men bij vergelijking dezer beide speciën met de Engelsche munt, tot de volgende uitkomst:

1 Cy. rupee	=	165 grein fijn zilver.
480 grein	=	1 once.
0,925 once fijn zilver	=	1 once Eng. stand. zilver.
1 once Eng. stand. zilver *stel*	=	sh. 5.2.

Slotsom.

1 Cy. rupee	=	sh. 1.11.

1 Mex. Piaster	=	(27 à 0.900) 24.300 wigtj. fijn zilv.
31,100 wigtjes	=	1 once.
0,925 once fijn zilver	=	1 once Eng. stand. zilver.
1 once Eng. st. zilver *stel*	=	sh. 5.2.

Slotsom.

1 Mex. Piaster	=	sh. $4.4\frac{3}{8}$.

Er zou derhalve metaal-pariteit bestaan, zoo de wissel op Londen te Calcutta sh. 1.11, te Singapore en Canton sh $4.4^3/_8$ stond.

Men heeft de noteringen der laatste jaren slechts te doorloopen, om zich te overtuigen, dat de koersen steeds zonder uitzondering ongelijk veel hooger zijn geweest.

De koers van Singapore op Londen was gemiddeld in 1852 4/8, in 1853 4/9 1/4 en is volgens de notering van 16 Aug. ll. thans 5/2; die van Canton was in 1852 gemiddeld 4/9, in 1853 5/1, en is thans, volgens de notering van 4 Aug. 5/8; die van Calcutta was in de laatste jaren gemiddeld 2/1. Dien ten gevolge was de koers van Singapore in 1852 7 pct., in de eerste helft van dit jaar 9 1/4 pct. en in Aug. 18 3/8 pct. boven pari; die van Canton in 1852 9 pct., in de eerste maanden van 1853 16 1/2 pct. en thans 29 7/8 pct, boven pari, terwijl die van Calcutta doorgaande 8 3/4 pct. boven pari geweest is.

Voorzeker zou ook op Java dezelfde oorzaak hetzelfde gevolg te weeg gebragt hebben, wanneer aldaar eene geregelde zilver-circulatie bestaan had. Zoo thans sedert verscheidene jaren te Batavia schijnbaar het tegenovergestelde heeft plaats gevonden van wat elders geschiedde, de eenige reden ligt in de depreciatie der onveranderlijke valuta waarin de koers genoteerd wordt. Zoo lang honderd gulden recepis slechts negentig, tachtig of welligt nog minder gulden zilver waardig waren, was de koers van 95 c. inderdaad eene koers *boven* pari, en heeft zich derhalve de algemeene regel ook op Java doen gelden, hoezeer zijne werking voor den oppervlakkigen beschouwer verborgen bleef.

Thans echter blijkt uit de rijzing, die zich onmiddelijk na het besluit van 30 Junij geopenbaard heeft, dat die koers niet langer voldoende is. Hiervoor kan meer dan ééne oorzaak bestaan. Vooreerst kan de waarde van den recepis zich verbeterd hebben. De waarde van alle papieren munt toch hangt af van het vertrouwen dat zij inboezemt, en van de verhouding, waarin hare hoeveelheid tot de behoefte der circulatie staat. De vroegere depreciatie der recepissen kan derhalve weggenomen of verminderd zijn, hetzij door het toenemende vooruitzigt op eene aanstaande verzilvering, hetzij door de uitbreiding van handel en nijverheid, en daardoor van de behoefte der circulatie. Doch ook zonder eene waarde-verbetering der recepis zou zich op Java eene rijzing in den wisselkoers hebben moeten vertoonen. In de laatste maanden toch is overal in Zuid-Azië de wissel gestegen. De gebeurtenissen in China, die den verkoop van alle Europesche goederen op die markt, zoo al niet geheel gestremd, toch aanmerkelijk belemmerd hebben, en waardoor alzoo de gelegenheid tot het plaatsen van wissels op Europa bijna geheel is weggenomen, hebben daartoe zeker veel bijgebragt. Doch ook in Australië, hoezeer de toestand daar misschien eerlang veranderen zal, schijnt tot dusver weinig behoefte aan remise naar Europa te bestaan. Althans een aanzienlijk deel der wissels, door de gezagvoerders in voldoening der scheepsvracht ontvangen, is door dezen te Batavia ter markt gebragt. Bij het onderling verband der verschillende wisselmarkten hebben ook de overige, met name Singapore, dien invloed moeten ondervinden. Hoe zou Batavia zich daaraan op den duur hebben kunnen onttrekken? Ééne enkele wisselmarkt kan toch niet in afwijking van al de omgelegene, onevenredige voordeelen aan de trekkers blijven opleveren, zonder zich weldra met vreemde wissels overstelpt te zien.

Dat nu die voordeelen inderdaad onevenredig waren, blijkt uit de volgende becijferingen, welke de strekking hebben om aan te wijzen, hoedanig de koers tusschen Java en Nederland zou moeten zijn om de conditiën tusschen eene regtstreeksche remise van Singapore, Canton of Calcutta op Londen, en eene zoodanige remise via Batavia en Amsterdam, gelijk te maken.

D. 1000.— te Singapore à 5/2 = £ 258.6.8 te Londen.
D. 1000.— te Singapore à *f* 2.85 = *f* 2850,— te Batavia.
f 2850,— te Batavia (min ½ pct. wiss.-comm.) à ca. $107\frac{3}{4}$ c. = *f* 3057,08 in Nederland.
f 3057,08 in Nederl. (min ¾ pct. wiss.-ct.) à *f* 11,82½ = £ 258.6.8 te Lond.
D. 1000.— te Canton à 5/8 = £ 283.6.8 te Londen.
D. 1000.— te Canton à *f* 3,05 = *f* 3050,— te Batavia.
f 3050 te Bat. (min ½ pct. wiss.-comm.) à ca. 110½ c. = *f* 3352,93 in Nederland.
f 3352,93 in Nederl. (min ¾ pct. wiss.-ct.) à *f* 11,82½ = £ 283.6.8 te Lond.
C.R. 1000.— te Calcutta à 2/1 = £ 108.6.8 te Londen.
C.R. 1000.— te Calcutta à *f* 1,25 = *f* 1250,— te Batavia.
f 1250,— te Batavia (min ½ pct. wissel-comm.) à ca. 103 c. = *f* 1282,— in Nederland.
f 1282,— in Nederl. (min ¾ pct. wiss.-ct.) à *f* 11,82½ = £ 108.6.8 te Lond.

Uit deze opgaven ontwaart men, dat om onder gelijke conditiën naar Londen te remitteren, de koers van Java op Nederland in vergelijking met Singapore $107^3/_4$ c. — in vergelijking met Canton $110^1/_2$ c. — en in vergelijking met Calcutta 103 c. zou moeten zijn, zoodat de koers van 95 c., zoo die ware blijven bestaan aan de Bataviasche trekkers een voordeel van $12^3/_4$, $15^1/_2$ en 8 pct. boven dien der drie andere plaatsen zou hebben verzekerd. En bij deze berekening is geenszins van de veronderstelling eener herstelde zilver-circulatie op Java uitgegaan, daar integendeel de depreciatie, waaraan de recepis nog steeds onderhevig is, zich in den koers tusschen Batavia en de drie Aziatische steden openbaart. De koers van *f* 2,85 op het nabijgelegen Singapore, terwijl de dollar in zilverwaarde met hoogstens *f* 2,57 gelijk staat, bewijst zulks genoegzaam. Zoo er op Java geene depreciatie bestond, zou er ook geene reden zijn waarom tusschen twee zoo nabij elkander gelegen plaatsen een zoo groot verschil van geldswaarde zou worden aangetroffen, en de wissel van Singapore op Batavia zou derhalve ongeveer tot pari moeten dalen. Doch in dat geval ware dan ook een wisselkoers van Batavia op Nederland van $107^3/_4$ c. onvoldoende, om de konditiën tusschen eene regtstreeksche remise van Singapore op Londen, en eene remise van daar over Batavia en Am-

(*) Op vereerend verzoek, wordt dit artikel, voorkomende in de ...erdamsche Courant van den 20 October jl., door de Redactie ...ar blad overgenomen.

...ontvlambare volk gevallen! woelgeest, eerzucht ...raakzucht, met eene onmiskenbare, edele geestdrift ...engd, bliezen deze vonk in gloed, tot zij een brand ...e, die zoowel de nederige hut als het statige pa...aantastte.

...einige weken nadat het vrolijke Weenen het voor...looze schouwspel eener Oostenrijksche revolutie ...geleverd, had ik met mijne groene huzaren op ...lijken last eene marschorder naar Hongarije gekre... Na menig onder vreemden gesleten jaar, zag ik .. weder, de moederlijke aarde van het heerlijke .. der Magyaren, en kuste als trouwe zoon het stof .. mijn geboortegrond.

Hoe veranderd vond ik het trotsche rijk en zijne ...tsche zonen! Waar was de luchthartigheid van den ...elman, de losbandigheid van den student, de traag...d van den boer gebleven? Geen duim was meer over .. dat Hongarije, waarin kleine belangen eenen aan...endon kleinen oorlog voerden; het was dat Honga...geworden, dat eendragtig op de sabel sloeg nu zijn ...el had verkondigd: Het vaderland is in gevaar.

...*ljen a hon!* zoo klonk het millioenen malen door .. breede land, tot schrik der Duitschers en Slavonen. ...*jen a hon!* was de leus van den Hongaarschen ...sman, de leus van geheel Pannonië.

...toenmaals was dat *Eljen* nog niet oproerig. Het ...den koning even hartelijk als het vaderland; het gold vooral als een wachtwoord tegen de ingedrongen Serben, die de rijkste landen van Hongarije in woestijnen dreigden te veranderen. Tegen deze, en weldra tegen alle zuidelijke Slavonen keerde de gramschap van het Hongaarsche volk, die langzamerhand tot dweepzieke razernij steeg. Maar de Hongaren waren de aangevallenen, hoewel de Serben den aanval daardoor poogden te regtvaardigen, dat zij tegen de Hongaren, als hunne doodvijanden, die de Slavische nationaliteit bedreigden, tot elken prijs moesten verdedigen.

Zoo stonden de zaken in Hongarije, toen ik met mijn regement bij het leger kwam, dat opnieuw georganiseerd zou worden. Daar ik van ons soldatenleven wil verhalen, van de politiek weinig versta, en ook niets met politiek wil te maken hebben, stap ik nu van deze inleiding over den toestand en de gezindheid des volks af, en zal eenvoudig den indruk beschrijven dien dat alles op onze soldaten maakte.

Toen ter tijd lagen er weinige vreemde regementen in de Hongaarsche garnizoensplaatsen. De algemeene uitbarsting van geestdrift, of dweepzucht zoo men wil, werd dus niet gedempt door de onzijdige of dreigende houding van vreemde troepen. Door de bedwelming, die oud en jong, magnaat en boer had aangetast, werd ook de Hongaarsche soldaat medegesleept; en zulk een aansluiten aan den wil des volks moest hem des te meer geoorloofd voorkomen, daar de keizer zelf zijne »beminde" huzaren naar huis zond, de keizer zelf hem, den Hongaar, door zijne generalen tegen de Serbische schansen liet voeren.

Was het nu te verwonderen dat het donderende *Eljen a hon* des volks een maar al te luiden weerklank in het leger vond? Was het te verwonderen dat het leger in plaats van te blijven wat het altijd zijn moet, een werktuig tot handhaving van wet en orde in de hand des konings, een werktuig van een denkbeeld was geworden, door den geest des tijds bestuurd? Neen het was niet te verwonderen, en is niet te veroordeelen.

Maar ik dwaal weder af. Mijn geest vliegt, mijne stof sleept mij mede, mijn bloed is al te Hongaarsch.

(*Wordt vervolgd*).

sterdam gelijk te maken, hetgeen bewijst, dat bij een geregeld muntstelsel, de wissel van Batavia op Nederland nog aanmerkelijk hooger boven pari zou moeten stijgen, dan hierboven werd opgegeven, om in eene behoorlijke verhouding tot de tegenwoordige wisselkoersen der overige Aziatische plaatsen op Europa te staan.

Er bestaat evenwel een eenvoudig en afdoend middel om de rijzing van den koers, die onder buitengewone omstandigheden, gelijk thans in China, inderdaad onbegrensd is, in den regel tot eene bepaalde hoogte te beperken. Dit middel ligt in de geregelde overmaking van specie. De invloed, welke daardoor op den koers wordt uitgeoefend, hangt echter noodwendig geheel af van de wijze, waarop de specie in circulatie gebragt wordt. De twee onderstaande becijferingen mogen daarvan ten voorbeeld strekken. Bij de eerste is op een verkoop met eene agio van tien ten honderd gerekend; bij de tweede is aangenomen, dat de specie à pari moet worden uitgegeven,

a. Bij een verkoop der specie.

Uitzending van	ƒ 1000,—	Verk. v. ƒ 1000,— à ƒ 1,10	ƒ 1100,—
Onkost. en vracht	» 31,66		
		Onkosten ƒ 0,15	
	ƒ 1031,66	Com. v. verk. » 11,—	
6/m. rente à 4 pct.	» 20,63		» 11,15
	ƒ 1052,29	Netto opbrengst	ƒ 1088,85

Voor dit bedrag op Nederland trekkende tegen een koers van $98\frac{1}{2}$ c., zal men na 6 maanden te betalen hebben	ƒ 1072,52
Waarvan echter 6 maanden rente à 4 pct. moet worden afgetrokken	» 21,45
blijft	ƒ 1051.07

Ongeveer gelijkstaande met het kostende der specie.

b. Bij eene uitgifte à pari.

Uitzending van	ƒ 1000,—
Onkosten en vracht	» 31,66
Verlies aan interest, 6 maanden voor den overvoer, en 6 maanden voor den wissel op Nederland, à 4 pct.	» 41,27
	ƒ 1072,93

Hetgeen alzoo ongeveer gelijk staat met een wisselkoers van ongeveer $107\frac{1}{2}$ pct.

In het eerste geval zou de koers niet boven de $98^{1}/_{2}$ c. behoeven te zijn. In het tweede zou hij tot $107^{1}/_{2}$ c. kunnen klimmen. Daar intusschen, bij aanzienlijke verkoopen, hetzij van guldens, hetzij van dollars, geen langen tijd op eene hooge agio te rekenen valt, is het waarschijnlijk, dat in den regel de koers digter nabij het laatste dan het eerste cijfer komen zal.

Zoo de bovenstaande beschouwingen, — en vooral de medegedeelde cijfers, die in zulke zaken vaak duidelijker spreken dan woorden — haar doel bereikt hebben, dan mag als bewezen worden aangenomen:

dat de koers van Java op Nederland, volgens algemeene regelen en in overeenstemming met alle overige koersen van Zuid-Azië op Europa, niet beneden, maar boven pari moet zijn;

dat de buitengewone oorzaken, die tot nog toe eene tegenovergestelde notering mogelijk hebben gemaakt, zoo niet geheel hebben opgehouden, althans in kracht verminderd zijn;

dat, ook onafhankelijk daarvan, in verband met de wisselverhouding tot de overige Aziatische markten, de rijzing, die zich thans op de markt te Batavia vertoont, eene onvermijdelijke gebeurtenis is;

dat het eenige middel, om die rijzing binnen bepaalde grenzen te houden, gelegen is in eene geregelde overmaking van specie, en men zich derhalve steeds voorbereid moet houden den koers tot op dat punt te zien klimmen, waarop de specie à pari kan worden uitgegeven.

Het schijnt noodeloos aan deze konclusiën eene opzettelijke verdediging der grondslagen van het besluit van den Gouverneur-Generaal vast te knoopen. Voor dengene, die na het gezegde het behoud van een vasten koers van 95 c. voor mogelijk houdt en in het verlaten van dien koers eene daad van willekeur blijft zien, zou die verdediging vruchteloos zijn. Voor de overigen is zij, hopen wij, overbodig.

BATAVIA.

De Maatschappij tot Nut van 't Algemeen in Oost-Indië hield op den avond van den 14 dezer, hare gewone driemaandelijksche vergadering, die door verschillende omstandigheden ééne maand later, dan op den bepaalden tijd, plaats greep.

De opkomst der leden was talrijker dan wel bij de laatste gehoudene vergaderingen.

De voorzitter deed mededeeling van het Gouvernementsbesluit, waarbij de Maatschappij, gelijk wij reeds vroeger in ons blad vermeld hebben, door hetzelve is erkend, gelijk ook van een bijzonder schrijven van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië, waarin Hoogstdezelve te kennen geeft, dat aangezien er eene scheiding heeft plaats gehad, Zijne Excellentie het beschermheerschap, hetwelk H. D. in 1851 over het geheel op zich genomen had, thans niet langer kon uitoefenen, maar steeds geneigd zou zijn het doel der Maatschappij bevorderlijk te zijn, ten blijke waarvan Z. E. het bedrag van H. D. jaarlijksche gift van ƒ 500 thans in tweeën splitste en de helft daarvan aan deze Maatschappij toekende.

Ten bewijze verder van Z. E. milde bedoelingen omtrent dit ligchaam, werd door den voorzitter vermeld dat het den Gouverneur-Generaal behaagd had toe te staan, het vrije plaatsen van prijsvragen en al wat daartoe verder behoort, alsmede de oproepingen voor de algemeene vergaderingen in de Javasche courant.

Hoogstaangenaam was het der vergadering van den voorzitter te mogen vernemen, dat de zelfstandig verklaring der Maatschappij grooten bijval onder hare leden had gevonden en hun aantal op dit oogenblik ongeveer *twee honderd* bedraagt.

Daarop werd de rekening van den penningmeester over 1852—53 ter tafel gebragt, die een vrij gunstig resultaat oplevert en eene commissie van drie leden tot hare herziening benoemd.

Volgens de wettelijke bepalingen was het tijdstip daar, dat de voorzitter, de heer *G. Wassink*, de secretaris, de heer *J. Munnich* en de penningmeester, de heer *A. J. D. Steenstra Toussaint* moesten aftreden, doch streelend was het gewis voor hen en van de zijde der vergadering een groot bewijs van erkentelijkheid voor hunne zoo gewigtige diensten, in de gegevene omstandigheden bewezen, dat allen met bijna algemeene stemmen herkozen werden.

Vervolgens werd het lid, de heer *E. Netscher* benoemd tot Lid der commissie over de *Volksleesbibliotheek* tot vervanging van het lid, de heer *F. von Ketwich*, naar elders vertrokken.

Reeds sedert eenigen tijd waren de antwoorden op de beide door de Maatschappij uitgeschrevene prijsvragen, als:

1. Over het nut en vereerende van den ambachtsstand en

2. Over het onderwijs onder de Javanen, ingekomen en derzelver beoordeeling ver gevorderd. Door afvoering van leden was echter de commissie van kiezers tot beoordeelaars onvoltallig geworden, waarom tot hare aanvulling werd overgegaan met dringend verzoek aan die commissie om alsnu de haar opgedragene taak te willen bespoedigen.

Ongunstig luidden de mededeelingen omtrent de reeds zoo bloeijende meisjesschool op de Bazaar Baroe, door de onvermoeide zorg der Maatschappij opgerigt. Eensklaps was zij door verre het grootste aantal leerlingen verlaten, zonder dat men de drijfveeren daartoe kon doorgronden, doch de hoop wordt gekoesterd, dat door krachtdadige maatregelen die zoo nuttige inrigting weder spoedig zal herleven en haren vorigen bloei bereiken.

Vervolgens werd er overgegaan tot het verkoopen van eenige overgeblevene gedrukten, en de hooge prijs door de leden daarvoor besteed, strekt wel ten bewijze, hoe zij ook die gelegenheid zochten te benuttigen, om het edele doel der Maatschappij bevorderlijk te zijn.

Hierop verzocht de voorzitter het lid dat op zich genomen had eene redevoering voor te dragen, daartoe te willen overgaan. Die rede had de strekking om het stoffelijk nut te doen kennen, dat de Maatschappij in deze gewesten, zoo ten opzigte van den Europeaan en het Europeesch Indisch kind, als van den Inlander kan stichten, door bevordering der nijverheid en algemeene welvaart, ook door middel van het lager onderwijs en alzoo hand aan hand werkzaam te zijn, met de weldra op te rigten Maatschappij van Nijverheid in Indië.

Die redevoering boeide de aandacht van alle aanwezigen. De grondige kennis van zaken, de krachtige, overtuigende redenen en de gekuischte taal en stijl die daarin doorstraalden, verwierven een algemeenen bijval, en de spreker genoot voorzeker de schoonste voldoening, het schitterendste loon voor zijne inspanning en moeite, toen, bij het eindigen zijner rede, de voorzitter hem in aller naam en in innig gevoel ademende woorden, den warmsten dank toebragt, herhaaldelijk door alle leden der vergadering luide toegejuicht, en waarlijk, het genoegen dat allen dien avond gesmaakt hadden was groot, en heeft gewis een blijvenden indruk bij hen achtergelaten.

— In den avond van den 15den dezer ankerde ter reede het Nederlandsch koopvaardijschip *Hendrika*, kapitein *P. Admiraal*, komende van Japan.

Die bodem had den 16den November jl. Desima verlaten en met dezelven zijn herwaarts overgekomen, de Pakhuismeester, Boekhouder en Scriba *P. J. Lange*, de Adsistent der 1ste klasse *J. A. G. A. L. Basslé*, het lid der rekenkamer met verlof derwaarts vertrokken *J. H. Vemer*, de gepensioneerde ambtenaar *J. R. Lange* en de Kambang pachter *A. J. J. de Wolff*. Al de achter geblevene heeren waren alstoen welvarende.

Met leedwezen deelen wij het overlijden mede van den geachten President der Weeskamer te Batavia de heer Mr. *D. G. Reitz*, mede met verlof naar Japan vertrokken, hebbende dat droevig sterfgeval reeds den 7den Julij in straat Banka plaats gehad.

Op den 20sten Augustus waren ter reede van Nangasacki aangekomen en lagen nog bij het vertrek van de *Hendrika* ter reede Papenberg, een Russisch oorlogsfregat, een korvet, een schroefstoomboot en een transportschip, onder het bevel van den admiraal *Portianine*, brengende een brief van den kanzelier van Rusland aan den keizer van Japan. Den 21sten September is de admiraal met een groot aantal officieren bij den gouverneur van Nangasacki, met alle plegtigheid en eerbewijzingen ontvangen. Die brief is alstoen aangenomen en naar de hoofdstad Jedo doorgezonden, doch op het antwoord waren de Russen bij het vertrek van de *Hendrika* nog wachtende.

Van de Noord-Amerikaansche aangelegenheden was te Desima niets anders bekend, dan hetgeen wij reeds vroeger in ons blad deswege vermeld hebben, namelijk dat de Noord-Amerikanen in Junij te Jedo gekomen, beleefd ontvangen zijn, een brief voor den keizer hebben afgegeven en toen weder zijn vertrokken, met belofte in het voorjaar terug te zullen komen, om het antwoord af te halen.

De keizer van Japan is overleden. Deszelfs opvolger, de kroonprins was nog niet gekroond.

Te Desima was ook een komeet gezien, waarover wij hopen nadere berigten te zullen kunnen geven.

— Het doet ons genoegen te kunnen mededeelen, dat de heer *J. F. Canter Visscher* het voornemen heeft een vervolg op zijn Index op de Staatsbladen van Nederlandsch-Indië van 1845—1855 uittegeven, en zich bereids met de zamenstelling van dat nuttig werk onledig houdt.

ENGELAND.

De bevolking van Schotland heeft 80 pCt. toegenomen sedert het begin dezer eeuw, zijnde thans 2,888,742 zielen tegen 1.608,420 toen.

— De invoer van blaauwe druiven uit het Westland in Holland, heeft een aanvang genomen en wordt in de hoedanigheid zeer voldoende geacht, de vrees voor de druivenziekte in aanmerking genomen.

— H. M. de koningin heeft £ 100 geschonken aan de nationale inrigting, tot redding van schipbreukelingen. De fondsen dezer instelling waren zeer verminderd.

— Uit Ierland is berigt ontvangen van een verschrikkelijk ongeluk op den spoorweg van Killarney. Een trein van beestenwagens heeft tegen een passagiers-trein gestooten. De bijzonderheden zijn nog niet bekend. Vooreerst weet men, dat vijftien personen gedood en vijftig gekwetst zijn.

— *Londen*, 8 Oct. Uit een door de Londensche bladen medegedeeld rapport van den protestantschen bisschop van Tuam, in Ierland, omtrent de inspektie-reis, welke die geestelijke in dit najaar in de gemeenten van zijn bisdom gedaan heeft, blijkt, dat bij die gelegenheid 247 personen, welke vroeger tot de r. kath. kerk behooren, door hem bevestigd zijn als leden der pro tantsche kerk. In de voorafgegane laatste drie ja had het getal van die overgangen te zamen 2411 bed gen. De in 1852 uit Ierland, bepaaldelijk uit Tua naar Noord-Amerika vertrokken landverhuizers hebl voor een betrekkelijk groot gedeelte bestaan uit lied die tot de protestantsche kerk waren overgegaan; da door is het getal der overgeblevenen veel verminde maar desniettegenstaande werden op 31 Dec. 1852 het genoemde bisdom gevonden 20527 protestanten, welke 5992 de r. kath. kerk verlaten hadden.

— *Londen*, 11 Oct. Gisteren is te Dublin van minister van oorlog het bevel ontvangen, dat drie gementen zich gereed moeten houden, om zich onm dellijk naar de Middellandsche zee in te schepen. publieke opinie laat zich ongunstig daarover uit.

— Zoo als gewoonlijk, is het publiek niet bekend den uitslag of het behandelde der kabinetsraden, de men weet het somtijds te gissen. Die van gisteren sch eene blijvende vereeniging met de fransche politiek te duiden, te oordeelen na het lezen van een dier a kels in den *M. Post*, die meestal half officiëel zijn. gaat daarin steeds uit van het stelsel, dat Rusland geval van oorlog het onderspit delven zou, en het b beweert dat de Westersche mogendheden geene vo slagen aan den czaar gedaan hebben, en ook niet zul doen, maar dat het thans zijne beurt is om voorwaar te vragen, Gewigtiger dan die redeneringen is het trek van drie regimenten uit Ierland naar de Mid landsche zee, volgens telegrafisch berigt uit Dublin gisteren avond, alwaar in den loop van den dag bevel uit Londen ontvangen was. Het 17de en 9 der infanterie zal zich te Cork inschepen. Men v er bij dat deze beweging in verband staat met de T sche aangelegenheid. Dit zal naar alle vermoeden beslissende handeling zijn met welker overweging kabinetsraad van de vorige week zich op aandrang het Fransche gouvernement bezig hield.

— Het Iersche dagblad *Freeman's Journal* spreekt zes regimenten met negen stukken geschut, als ge om zich in te schepen, en deze troepen zouden sle de voorhoede zijn van andere. Een ander blad z dat het 9de, 30ste, 89ste, 14de en 17de regement dade naar de Middellandsche zee zullen vertrekken.

Volgens sommigen zouden bedoelde regementen stemd zijn ter vervanging van die, welke thans de zetting van Gibraltar en Malta uitmaken en naar West-Indiën en Kanada vertrekken. De oostersche kw tie zou dus geheel daar buiten liggen.

— Een brief van Portsmouth van den 9 Oct. berigt, inderdaad eene korvet en andere transportschepen n Cork in Ierland moesten vertrekken, om er troepen boord te nemen, bestemd ter aflossing der regeme in de Engelsche koloniën. Van een anderen kant de *Cork Constitution* dat, ten gevolge van de oor zuchtige wending der zaken van het Oosten, de v van het Kanaal ongetwijfeld te Queenstown zal ter komen; men weet echter niet met welke bestemmi

BELGIE.

Brussel, 9 Oct. Vorst *Metternich* heeft aan de Brussel, ter herinnering van zijn verblijf aldaar, koperen borstbeeld van keizer *Karel V* geschonk met verzoek dat het in het museum zou worden plaatst. Overeenkomstig den wensch van den bu meester heeft de schenker er echter in bewilligd, aan het kunststuk eene plaats in eene der zalen van stadhuis is aangewezen.

FRANKRIJK.

Parijs, 23 October. Het Russische manifest be wel, maar is niet te vinden.

— De groothertogin *Stephanie* is op haren door te Straatsburg, Metz, Bar-le-Duc en bij hare koms Parijs met de grootste eerbewijzingen ontvangen. keizer had den stipsten last gegeven om haar in a deele als een lid der keizerlijke familie te behando

— De dagbladen der departementen, waardoor spoorweg van Orleans naar Tours loopt, vallen vo durend met de grootste hevigheid de administratie dien weg aan, die door hare zorgeloosheid en verke zuinigheid de oorzaak zou zijn van al de ongeluk die plaats grijpen. In Belgie zegt men, worde spoorwegen door den staat bestuurd; daar vallen ongelukken voor, maar het gouvernement behoeft geene groote winsten of te sparen en men besluit d uit dat het bestuur der spoorwegen door den st verkiezelijk is boven particuliere ondernemingen.

— Men leest in het dagblad van het arrondisse *du Havre*:

De heer *R* leed sedert langen tijd aan eene zeer vige pijn, die langs de ribben opklom en in den sch der eindigde. In den nacht van Zondag op Maand die pijn toegenomen zijnde, zoo liet de heer *R* smartelijke plaats onderzoeken, welke zeer ontst was. Hij die het onderzocht vond een zweertje een zwart kopje. Naauwkeuriger toekijkende zag de punt van eene naald die hij, na eene kleine ins gemaakt te hebben, uit den schouder trok. De *R.* herinnert zich niet op welke wijze, tijd of om digheden, die naald zijn ligchaam is ingedrongen.

Ofschoon zeldzaam, zijn daarvan echter meer beelden en in de geneeskundige tijdschriften w dikwerf voorvallen van gelijken aard medegedeeld.

Eenige weken geleden is een gelijk geval een l zetter overkomen. Eene naald door hem met de ingeslikt, zocht na veertien dagen een uitweg niet den schouder, maar, hetgeen nog zonderbaarder in het dijbeen, iets boven de knie.

— Eene verschrikkelijke gebeurtenis heeft in de Auxerre plaats gehad. In den morgen van den 2 dezer, vond men tusschen de Parijssche poort en van Troupouche op de openbare wandelplaats het eener vrouw, die reeds sedert eenige dagen dood m zijn en waarvan het hoofd afgescheiden was.

Oogenblikkelijk verwittigd, zoo begaf de keizer procureur met den regter van instructie zich derwa Het hoofd werd weldra in een sloot langs den wan weg, onder een hoop bladeren en modder verbo en in een staat die het kenmerk droeg dat die ver ging reeds lang plaats had gehad, gevonden.

De eerste uitslag van het onderzoek wees aan dat ongelukkige de vrouw was van zekeren *Frederik vadon*, een handwerksman, wonende in de straat Q canpoux. Geroepen en ondervraagd, zoo verkla

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
[J]AVA-BODE,
Zaturdag 17 December 1853, No. 100.

[illegible] zijne vrouw sedert den 5den dezer maand uit [illegible]lijk huis verdwenen was en hij haar niet meer [ge]zien had.

[De v]rouw, 27 jaren oud en moeder van twee kin[deren, l]eidde een ergerlijk leven. Reeds meermalen had [zij haar]n echtgenoot verlaten en hare onlangs aange[vang]en bekende verkeering met een onderofficier [had] gegeven tot de droevigste tooneelen. Voor[leden] was zij den 5den zeer laat te huis gekomen [en had] zij van haar man zeer ernstige, welverdiende [[illegible]]n gekregen. Wat gebeurde nu den volgenden [dag?] De ongelukkige vrouw verdween en haar dood [is een] geheim, dat de justicie zal moeten opsporen. [De man] is voorloopig in hechtenis genomen.

DUITSCHLAND.

[Bij] eene der groote inspektiën te Olmutz bemerkte [de keiz]er een wachtmeester, gedekoreerd met de medaille [voor be]toonden moed. De keizer vroeg waar hij die [onderscheiding] verworven had. Te Custozza, was het [antwoor]d. Daarop wendde de keizer zich tot den ko[lonel, o]m te vernemen waarom die wachtmeester nog [niet tot] officier is benoemd. De kolonel antwoordde [[illegible]]de, dat in het regement meer kandidaten dan [plaatsen] zijn, en overigens, dat de wachtmeester.... [[illegible]]is. De keizer verliet den kolonel en riep on[middellijk] den wachtmeerster toe: »Nader, *tweede lui-[tenant]*." De bedeesde wachtmeester kon zijne ooren [niet gelo]oven en aarzelde. »Nader dan toch! *eerste [luitenant]*" sprak toen de keizer op minzamen toon, [en de of]ficier gehoorzaamde.

[Me]t den 1 dezer zijn de verzachtende bepalingen [[illegible]]aien van den staat van beleg van Lombardije in [werking] getreden.

[De] holstein-lauenburgsche bondsdag-gezant, de heer [von B]ulow, is van Frankfort naar Koppenhagen ont[boden] en onmiddellijk derwaarts vertrokken. Waar[schijnl]ijk zal hij nieuwe instruktiën ontvangen, met be[trekkin]g tot den eisch van Oostenrijk, om schadevergoeding [te bek]omen van Denemarken, wegens de bezetting van [Sleesw]ijk-Holstein. Men twijfelt niet of deze zaak zal [door d]en bondsdag worden behandeld, daar de onder[handel]ingen door Denemarken regtstreeks met het kabinet [van W]eenen gevoerd, tot geen uitkomst hebben geleid.

[—] Weenen, 4 Oct. Men verneemt, dat graaf *Goyon*, [adjuda]nt van keizer *Napoleon*, die in het kamp te Ol[mutz] tegenwoordig was en keizer *Nicolaas*, op diens [verzo]ek, naar Warschau zou vergezellen (*zie hierboven, [Fran]krijk*), alleen daarom tegenbevel van zijnen vorst [had] gekregen, omdat *Napoleon*, na het geven van zijne [toest]emming, vernomen had, dat de Engelsche officieren, [die] te Olmutz waren, van den czaar die uitnoodiging [niet] hadden ontvangen.

[—] Uit Belgrado wordt aan de *D. A. Z.* geschreven, [dat d]e servische regering aan al de christelijke gezind[heden] vrijheid van eeredienst heeft verleend. De oosten[rijksc]he regering had alleen die vrijheid voor de katho[lijken] gevraagd; de vorst van Serviё heeft ze tot alle [christ]elijke gezindheden uitgestrekt.

[—] Men verneemt, dat de hertog van Nemours, ver[gezel]d van zijnen schoonbroeder, den hertog van Sak[sen-]Koburg, en van generaal Reille, het Russische leger [in d]e Donau-vorstendommen heeft bezocht, alwaar hem [een] schitterend onthaal ten deel viel. Van daar begaf [hij z]ich naar het Turksche kamp bij Schumla, alwaar [het h]oofdkwartier van Omar-pacha is gevestigd.

[—] De keizer van Rusland heeft, vóór zijn vertrek van [Olm]utz meer dan tachtig Oostenrijksche hoofd-officieren [gede]koreerd. Overigens ontving elke kompagnie, die bij [hem] dienst had gedaan, 100 dukaten.

[Be]rlijn, 9 Oct. (*'s morgens*), Eergisteren avond zijn [de] koning van Pruissen, de keizer van Rusland, de [groot]vorst-troonopvolger en de prins van Pruissen alhier [aang]ekomen. De keizer, die van zijne voorgenomen [reis] naar Kiew heeft afgezien, zal heden avond naar [Pete]rsburg terugkeeren.

[—] Weenen, 8 Oct. Overmorgen vertrekt de keizer [naar] Munchen (althans volgens een berigt in de *Köln. [Zeit]*.)

— Ten gevolge van de wending, die de Oostersche [zak]en hebben genomen, heeft de minister van oorlog [de a]an de soldaten verleende verloven aanmerkelijk in[gekor]t.

[—] Het keulsche klerikale blad *Volkshalle* is in het [keur]vorstendom Hessen verboden.

[Be]rlijn, 11 Oct. (*'s morgens.*) De vraag of door het [verb]lijf van keizer *Nikolaas* aan het Pruissische hof [eene] verandering is gekomen in de politieke stelling van [Pru]issen, houdt de staatkundige kringen van Berlijn [gedu]ndig bezig. Men verneemt echter uit zeer goede [bron,] dat die stelling geene de minste verandering heeft [onde]rgaan, terwijl er bij wordt gevoegd, dat 's keizers [bez]oek de hoop op het behoud des vredes niet weinig [heeft] versterkt.

— De regering van *Saksen-Weimar* heeft aan den [lan]dag 100,000 th. gevraagd als oorlogslosten, voor het [gev]al dat de vijandelijkheden mogten uitbarsten.

[B]erlijn, 20 Oct. De handelsstand te Maagdenburg, [hee]ft aan het ministerie eene petitie ingediend en daar[van] afschrift gezonden aan alle handelscorporatiën in [het] tolverbond, ten einde bij de gezamenlijke regerin[gen] gelijktijdig stappen zouden gedaan worden tot af[sch]affing van alle graantollen.

— De beraadslagingen van het ministerie over de [gr]aankwestie, zijn, naar men verneemt, nog niet ge[slo]ten.

— De koning vertrekt overmorgen naar de provincie [Sa]ksen.

— Brieven uit Frankfort melden uit eene goede bron, [dat] de afgebrokene onderhandelingen met het nieuwe [Lux]emburgsche kabinet, over de toetreding van dit [gro]ot-hertogdom tot het Duitsche tolverbond, weder her[vat] zijn.

— Men verwacht algemeen de definitive opheffing der inkomende regten op alle graansoorten in de tolverbondsstaten.

— *Berlijn*, 21 Oct. Er houden zich hier thans onderscheidene Spaansche officieren op, die zich op last hunner regering hebben derwaarts begeven, om de Pruissische militaire inrigtingen van nabij te leeren kennen.

DENEMARKEN.

Kopenhagen, 8 Oct. De minister van financiën heeft in het *Volkstingh* de staatsbegrooting voor 1854—1855 voorgelegd. Als rijksbijdrage voor de apanage van prins *Christiaan* van Denemarken, verlangt de minister 30,000 rijksd. — Eergisteren heeft de minister van binnenlandsche zaken aan het *Volkstingh* medegedeeld, dat de koning de door den rijksdag aangenomen wet op de zamenstelling der gemeentebesturen, niet heeft goedgekeurd. Dit is de eerste maal dat de koning tegen over den rijksdag van zijn *veto* heeft gebruik gemaakt.

RUSLAND.

Berigten uit het binnenste van Rusland houden in, dat het gouvernement eene ontzagwekkende krijgsmagt, mobiel gemaakt heeft, om de korpsen aan den Donau te versterken. — Men denkt dat Perzie, in de hoop zijne verlorene provincieën terug te krijgen, met de Russen gemeene zaak zal maken. Wel wordt gezegd, dat lord *Stratford Redcliffe* een koerier naar den gezant te Teheran heeft gezonden, met last al het mogelijke te doen om den Russischen invloed te neutraliseren; het is echter te vreezen, dat het hof van Teheran reeds zijn besluit zal hebben genomen.

— Brieven uit Belgrado van 12 Oct. bevestigen, dat de regering van Serviё, in den oorlog tusschen Rusland en Turkye onzijdig zal blijven. Men heeft evenwel de opmerking gemaakt, dat de invloed der Russen aldaar van dag tot dag toeneemt.

— *Petersburg*, 29 Sept. Bij keizerlijke ukase is het aan de jongelieden beneden de 21 jaar verboden zich uit de staten van den czaar te verwijderen, onder welk voorwendsel ook. Ten aanzien van de andere personen, is de bevoegdheid om in vreemde landen te reizen, aan nieuwe bepalingen onderworpen.

— De voorspoed der Russische wapenen in Aziё duurt nog voort. De vesting Akmas, aan de Daria in Turkestan, is in handen der Russen gevallen; de aan gene zijde dier rivier wonende Kirgizen hebben Ruslands opperheerschappij erkend. Ook de stammen der steppen van Zuid-Turkestan doen geene strooptogten meer, maar hebben hun verlangen te kennen gegeven in goede verstandhouding met Rusland te blijven. Tusschen de Kaspische zee en het meir Aral zal een kanaal worden gegraven.

St. Petersburg, 13 October. Dezen middag zijn vier voorname Engelsche kooplieden in deze stad bij den minister van financien ontboden, die hen, namens den keizer, heeft medegedeeld, dat de keizer, in de Engelsche dagbladen de vrees omtrent de veiligheid der Engelsche onderdanen en hunne eigendommen in Rusland en op de Oostzee, in het geval dat de vijandelijkheden mogten uitbreken, uitgedrukt gezien hebbende, hem minister opgedragen had den Engelschen handelstand te verzekeren, dat wat er ook gebeurt, de personen en eigendommen der Engelschen te land en op zee geëerbiedigd zullen worden. Buitendien bestond er nog hoop op het behoud des vredes en men had de stellige overtuiging dat, wat er ook in het Oosten plaats greep, tusschen Engeland en Rusland geen oorlog zou uitbreken.

ZWITSERLAND.

Frankfort, 19 Oct. Uit Bern verneemt men, dat de bondsraad de som van 30,000 fr. heeft toegestaan, tot verbetering van de vestingwerken aan de Oostenrijksche grenzen. In Langnau is een kruidmolen in de lucht gesprongen. Gelukkigerwijs waren den vorigen dag ongeveer 50 centenaren kruid van daar naar Bern overgebragt. Menschen zijn daarbij niet omgekomen.

— De afgevaardigde van Tessin, die naar Bern waren gezonden, om met den bondsraad maatregelen te beramen tot vereffening van het geschil met Oostenrijk, zijn van daar teruggekeerd en hebben aan den raad van hun kanton van den uitslag hunner reis rapport gedaan. Zoo als men weet, is besloten om vooreerst geen stappen bij Oostenrijk te doen. De zending is evenwel niet geheel nutteloos geweest, daar de bondsraad besloten heeft, het kanton Tessin door geldelijke hulp krachtdadig te ondersteunen. Ook zullen aan het kanton de onkosten, door de laatste ligting van militairen veroorzaakt, vergoed worden.

— De ex-koningin *Marie Amélie* van Orleans is op de reis naar Spanje door de pleuris aangetast en genoodzaakt geworden te Genève te blijven. Sedert twee dagen is zij merkelijk beter. De hertog van Nemours, dien men in Italie laat reizen, is bij haar, alsook de prins en de prinses de Joinville, de hertog van Aumale, en de hertogin van Saksen-Koburg-Gotha.

SPANJE.

Volgens de *Epoca* bestaat er meer dan ooit plan om den koninklijken raad door een raad van state te doen vervangen, die en of twee voorzitters zal hebben, den hertog der Overwinning en den hertog van Valencia. Als leden van den nieuwen raad worden gedoodverwd de markies de Duero, de heeren *Pidal, Martinez de la Rosa, Pacheco, Cortina enz.* Zij zouden eene aanzienlijke bezoldiging genieten.

Madrid, 5 Oct. Bij koninklijk besluit van gisteren, mede onderteekend door den minister-president *Louis Jose Sartorius*, worden de *Cortes* bijeengeroepen tegen den 19 November e. k. In het daartoe door de ministers gedane voorstel, zegt het kabinet dat er voor de regering noodzakelijkheid bestaat, niets te ondernemen zonder den bijstand der volksvertegenwoordigers.

ITALIE.

In een brief uit Florence 20 Sept. jl. wordt gemeld, dat daar ook tegen de zuster van miss *Cunningham* en tegen zekeren heer *Gordon* eene vervolging is bevolen, wegens het lezen van den bijbel in gezelschap van eenige Italiaansche vrienden; maar dat zij, in het geheim gewaarschuwd zijnde, dat zij op het punt waren van insgelijks gevangen genomen te worden, in tijds ontsnapt zijn naar Livorno, en daar eene schuilplaats hebben gevonden aan boord van een Britsch oorlogsvaartuig.

— Per telegraaf is uit Turijn van 9 dezer het berigt ontvangen, dat de pauselijke regering den uitvoer van wijn verboden, en de vrijstelling van regten, toegestaan aan de vreemde wijnen, die over Civita-Vecchia in den Kerkelijken Staat worden ingevoerd, verlengd heeft tot September 1854.

— Volgens een brief uit Florence van 2 Oct., in het Turksche dagblad *il Parlemento*, was daar in politieke kringen sprake van de verwijdering uit Toskane van alle uitgewekenen om staatkundige redenen, doch moet de Oostersche militaire-kommandant dien maatregel hebben ontraden.

Turijn, 20 October. Voor het paleis van den president van den ministerraad, de graaf *Cavour* heeft eergisteren eene milde uitdeeling van sabelslagen op den rug van het volk plaats gehad.

Het brood is duur, het volk klaagt en schreeuwt, en het is toch onaardig om zoo op de Oostenrijksche manier slagen uit te deelen. Maar het oproer had ook veel den schijn van eene bezoldigde zaak te zijn; men kende zelfs het tarief voor het schreeuwen: 3 moutten (1 fr. 20 c.) voor een groot persoon, 1 moutte (40 c.) voor een kind.

Intusschen bestaat er eene klasse van lieden, die als het ware zonder er aan te denken die zaken vermoeijelijken en iedere beweging tegen het gouvernement te hulp komen. Dat zijn de nieuwsgierigen.

Heeft er op een zeker punt der stad eene beweging van 40 of 50 personen plaats, binnen een kwartier zijn duizend, twee duizend nieuwsgierigen toegeschoten, die door hun groot aantal een indrukwekkend karakter aan de onderneming van eenige dozijnen onvergenoegde, bezoldigde personen schenken.

Die gaapstokken hebben Piemont veel gekost. Wij herinneren ons, dat, onder *Karel Albert*, een vijftigtal uitgewekenen, hunnen club verlatende, de straten der stad doorliepen, door een 700 à 800 dier domooren versterkt werden, onder de vensters van den koning kwamen en schreeuwden: Guerra! Guerra! De koning vertoonde zich en overtuigd dat het het *volk* was, hetwelk den oorlog wilde, zoo toog hij weder te velde en den noodlottigen uitslag is bekend.

Die plaag van nieuwsgierigen deed in het begin der regering van *Louis Philip* het ongeduld ten top stijgen. Maar de maarschalk *Lobau* kwam op den inval om ze met de brandspuit uit elkander te jagen en onder een luid gelach gelukte het hem.

Men kan evenwel op zulke domooren niet schieten en daarom heeft men de Oostenrijksche manier gekozen en rijkelijk slagen uitgedeeld.

Doch is de heer *de Cavour* wel te verschoonen? Neen, want toen alle gouvernementen de inkomende regten op de granen introkken, had ook hij dat moeten doen. Maar hij wilde in overeenstemming met de kamers handelen en wachten tot zij bij een gekomen waren, hetgeen het gevolg heeft gehad dat de kwaadsprekendheid hem een persoonlijk belang daarbij heeft aangewreven, waaraan de menigte niet geaarzeld heeft te gelooven.

De troep muitelingen vertrok van het Italiaansche plein en op dat van Castello, voor de ministerien gekomen, raapten zij de steenen van den macadamstraat op. Daar mede gewapend gingen zij naar de woning van den president-minister en wierpen de glazen in. Eenige hunner traden het woonhuis binnen en sommigen wilden naar de eerste verdieping klimmen. Maar de zaak was bekend; op Zondag avond bepaald, was zij tot Dingsdag uitgesteld en daarom had men de voorzorg gebruikt om in een vertrek van het benedenhuis eenige karabaniers te verbergen, die zich van de trapklimmers meester maakten. Hun aantal met die op de straat gevangen zijn genomen bedraagt ongeveer vijftig. Onder die gevangenen zijn vele schaapskoppen, maar ook een zekere baron.

— Ten gevolge van de beweging, die in de laatste dagen onder de politieke vlugtelingen in Sardiniё plaats had, is door Oostenrijksche troepen in Modena en Toskane een militair-kordon langs de Sardinische grenzen gevormd.

Te gelijk zijn in onderscheidene Toskaansche steden 's nachts plakkaten aan de muren gehecht, beginnende met de woorden: *Amerika boven! Vivat de broederschap der vrije volken!*

GRIEKENLAND.

Daar eene bende roovers de omstreken van Arta onveilig maakt, heeft de Grieksche regering troepen tegen hen afgezonden, die dit gespuis weldra hebben uiteengejaagd, zoodat Epirus weder rustig is.

DONAUSCHE VORSTENDOMMEN.

Uit de Donau-vorstendommen verneemt men dd. 30 September, dat dagelijks talrijke legerkorpsen door Bucharest trekken, alwaar generaal *Luders* was aangekomen en vorst *Menzikoff* verwacht werd. — Sedert Junij is er geen regen gevallen. — Men verzekerde dat aan vorst *Stirbey*, hospodar van Wallachije, het bestuur der beide vorstendommen is opgedragen.

TURKYE.

Men meldt uit de Levant. Het antwoord van Prins Gortchakoff op den brief van Omer pacha wordt gezegd te zijn als volgt: Mijn meester is met Turkije niet in oorlog; maar ik heb last de Vorstendommen niet te ontruimen, voor en aleer de Porte den keizer de geëischte voldoening gegeven heeft. Zoodra dit doel bereikt is, zal ik onmiddelijk de Vorstendommen verlaten, onverschillig op welk tijdstip en in welk jaargetijde. Zoo de Turksche armee mij aantast, zal ik defensief ageren.

Men spreekt bij wijze van gerucht weder van twee manifesten, een van den Sultan aan zijne armee, en een van den keizer van Rusland aan de Europesche mogendheden.

— Het *Journal des Débats* bevestigt het gerucht, dat de Russische vloot van Sebastopol te Pothi, een punt van de Zwarte Zee nabij de Turksche grenzen, en in de haven van Batoun, een Russisch korps van 10 à 12,000 man aan land heeft gezet.

— Men schrijft uit Trebisonde van 25 Aug. aan de *Allg. Zeit.*, dat in die stad groote verdedigingsmaatregelen worden genomen. Bolwerken en verschansingen worden er opgerigt. Ieder is opgeroepen om aan den arbeid deel te nemen. De christenen, zelfs de priesters en de aartbisschop onttrekken er zich niet aan.

AMERIKA.

Volgens de jongste berigten uit Mexico moet het nu in de Mesillavallei werkelijk tot eene botsing tusschen de daarheen gezonden soldaten der Vereenigde Staten en de Mexicaansche troepen gekomen zijn. In Mexico had dit veel sensatie verwekt en de regering heeft van den Amerikaanschen gezant opheldering gevraagd, wegens het zenden van troepen naar die landstreek. Senor *Juan Suarez* was tot minister van oorlog benoemd. Men sprak van een coup d'état tot herstelling van het keizerrijk van 1822. zoodra *Santa Anna* een leger van 80,000 man zou hebben bijeengebragt. De beruchte slavenhaler *Lady Suffolk* is door een Mexicaansch schip opgebragt. De regering had eene belasting op het zout gelegd van $^1/_4$ dollar per bushel. Uit Venezuela is niets nieuws sedert het laatst medegedeelde. De stad Cumana werd aanhoudend door schokken van aardbeving geteisterd.

— Uit Vera Cruz wordt gemeld, dat *Santa Anna* strenge maatregelen neemt tegen de bandieten en 60 van hen op een dag ter dood heeft veroordeeld. De president versterkte zijne armée en er was sprake, om Vera Cruz te bevestigen. Van de leden van het oude bestuur is don *Rafael Vuzunga*, gewezen gouverneur van Puebla, in het kasteel van San-Juan d'Ullon opgesloten. Don *Manuel Roblez*, vroeger minister van oorlog onder Arista, is naar Queretano verbannen, waar hij zijn vonnis afwacht. *Antonio Haxa Famaxis*, minister van finantien, heeft zijne demissie bekomen, maar met verlof om in Mexico te blijven.

— De regering van Canada is voornemens, nabij Quebec, over de St. Lawrence eene reusachtige hangende brug te doen leggen. Zij zal 3400 voet lang en zoo breed zijn, dat twee spoortreinen elkander gemakkelijk kunnen passeren; de brug zal 162 voet boven hoog water verheven zijn.

De Commercio van Lima geeft eene fabelachtige beschrijving der rijkdommen van de mijnen van Santiago de Borja. Een enkel man kan, zegt hij, gemakkelijk 25 pond goud per dag bij een krijgen en een handvol zand bestaat uit de helft stofgoud. Men werkte aan een weg van Bougura naar de goudvelden en Dr. *Reina* had het voornemen zich in September naar het gebergte, van waar men vooronderstelt dat al dat goud oorspronkelijk is, te begeven.

Berigt aan Zeevaarenden.

De Kommissie tot verbetering der Indische zeekaarten brengt ter kennis van belanghebbenden, dat onlangs eene *boei* is geplaatst op de Frederik Hendrik klippen, gelegen in den Noorder ingang van Straat Banka.

Bedoelde boei is peervormig en van ijzeren platen ter dikte van 10 strepen vervaardigd. — Zij heeft eene middellijn van 1 ned. el. en is 3. 6 ned. el. in het geheel lang. Zij ligt op 11 voeten diepte en is gemeerd aan eene ijzeren kabelketting van 35 strepen, ter lengte van 10 vademen, èn waarvan het einde bevestigd is aan een oud ijzer kanon van 500 ned. ponden zwaarte. De boei is rood geverwd en voorzien met de zwart geschilderde letters *F. H.* van 0, 6 ned. el. grootte, terwijl daarenboven nog, op het boven einde der boei, een Hollandsch vlaggetje van blik, beweegbaar aan een' ijzeren stang van 2 ned, ell. lengte, aangebragt is. Dit vlaggetje is op een' afstand van $^3/_4$ Duitsche mijl goed te zien.

Volgens de waarnemingen van den luitenant-ter zee 1ste klasse *G. F. G. Cobius*, ligt de boei in de volgende ware of regtwijzende kompas rigtingen:

De Berg Monopijn	Z, 78° 18' O.
Goenoeng Paree op Banka	N. 58° 0' O.
» Paniabang »	N. 52° 54' O.
Batacarang punt, op Sumatra	Z. 79° 52' W
Een scherp geteekende hoek van idem	Z. 25° 12' W

De ligging in breedte is 1°57' 30" Z. en de lengte van Greenwich nagenoeg 105° 0 O., zoodat dit gevaar $^1/_2$ op $^3/_4$ mijl meer NW. ligt dan op de kaarten is aangegeven.

Volgens de opname, onlangs door den luitenant-ter-zee 1ste klasse *C. A. Vreede* verrigt, bestaan de *Frederik Hendrik klippen* uit vier afzonderlijke banken, waarvan de zuidelijkste, uit koraal en steenen bestaande, en waarop de bovengezegde boei ligt, gevaarlijk is. De minste diepte op deze bank is $1^1/_4$ vadem, terwijl de geheel uitgestrektheid O. en W. ruim 600, en N. en Z. ruim 300 N. ellen bedraagt. De drie andere plekken zijn kleiner van omvang en liggen N. N. O. waarts, allen binnen een' afstand van 1000 ellen, van de eerstgenoemde. De daarop bevondene diepten bedroegen 7, $4^3/_4$ en 8 vademen.

De Vice-Admiraal, President der Kommissie tot verbetering der Indische Zeekaarten

Batavia, *den 12den December* 1853.

VAN DER PLAAT.

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Naar.
Decemb. 6	Nederlandsch	Sara Alida Maria	H. A. Tekelenburg	Adelaide	3 Nov	Batavia
» 11	Engelsch	Panic	Ingleton	Shanghae	5 »	Londen
» —	»	Sapphire	R. Fox	Singapore	29 »	Geelong
» 12	»	Otodini	J. Boog	»	25 »	Port-Philip
» —	»	Rowallan	J. P. Bolton	Batavia	11 Dec	London
» —	Nederlandsch	Lodewijk Antonie	M. de Wijn	»	12 »	Wijnkopersbaai
» —	»	Clara Anna Maria	B. J. Stapert	»	— »	Tjilatjap
» 14	Amerikaansch	Fleetwood	T. Dale	Shanghai	14 Nov	Boston
» —	»	Van Couver	Lunt	Tou Chewfoe	25 »	London
» —		Living age	R. P. Holms	Canton	15 »	

Aangekomen Schepen te *Batavia.*

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Agenten.
Decemb. 14	Nederlandsch	A. R. Falck	van Duivenbode	Tagal		B. Kopersmit en co.
» —	»	Elisabeth & Johanna	Ballot	Singapore		van Ommeren, Rueb en co
» —	»	Phoenix	Kasse	»		Haager en Schuurman.
» 15	»	Hendrika	Admiraal	Japan		Reynst en Vinju
» —	»	Gelderland	van Oosterom	Amsterdam		Haager en Schuurman.
» —	»	Batavier				van Ommeren, Rueb en co.
» —	Nederl. Indisch	stoomschip Tjitarum		Krawang		
» —	» »	Batavia	Tan Ingiok	Pekalongan		
» 16	Nederlandsch	Quatre-bras	Bondix	Amsterdam		

Vertrokken Schepen van *Batavia.*

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Decemb. 15	Nederlandsch	Prins Frederik der Nederlanden	Huidekoper	Nederland.
» —	Nederl. Indisch	Atiat Ulmaula	Baosier	Soerabaya
» —	» »	Kalimatan	Lim Boenseng	Banjermassing.
» 16	Nederlandsch	Sara Alida Maria	Teekelenburg	Soerabaya
» —	»	Ottolina	Prange	Samarang.
» —	»	Kortenaer	van der Plas	Nederland
» —	Nederl. Indisch	Oedjong Pandjang	Tjio Boenseng	Palembang.
» —	» »	stooms. Tjitarum		Krawang
» 17	Z. M. Fregat.	Prins Frederik der Nederlanden	van Braam Houckgeest	Singapore
» —	Nederlandsch	Christina Agatha	Hop	Samarang
» —	Nederl. Indisch	Machmodie.	Sech Soe	Soerabaya
» —	» »	Segaffie	Sech Drahim	Palembang
» —	» »	Oey Sinjo	Kwee Samiang	Pekalongan
» —	» »	Tiedha Rachman	Sech Bilfagie	Samarang

In lading liggende Schepen te *Batavia.*

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	Aldebaran	Meyboom	Nederland	Tiedeman en van der Burg.
»	Lucia Maria *	Erftingh	Amsterdam	»
»	Jeannette *	Visser	Amsterdam	B. Kopersmit en co.
»	Catharina Maria	Gortmans	Soerabaya	»
»	Bosphorus *	Kruisinga	Amsterdam	»
»	Oceaan *	Doeksen	Nederland	»
»	Prinses Sophia.	Matzen	Soerabaya	»
»	Koning Willem II	Meukman	Soerabaya	»
»	Anna Maria Henriette	Zeylstra	Soerabaya	Paine, Stricker en co.
»	Mary Goddard	Koens		de Weerdt, Ruyl en co.
»	Christina Agatha	Lop	Samarang en Soerabaya	Maclaine, Watson en co.
»	Hendrina	van Marion		Jácomettie en Landberg
»	President Ram	Ulrich	Tjilatjap via Bantam	»
»	Elisabeth en Johanna	Ballot		van Ommeren. Rueb & Co.
»	Phœnix	Kasse	Soerabaya	Haager en Schuurman
»	Gelderland *	van Oosterom		»
»	Bezoekie	A. Schaap		Reynst en Vinju
»	Hendrika	Admiraal		»
»	Quatre bras	Bondix		
Nederl. Indisch	Harriet	Ross		Adam en co.
» »	Atiat Ulbarie	Sech Abdulrahim	Soerabaya	D. N. Buys en co.
» »	Arief Banjermaas	Mohamad Ariep	Samarang en Banjermassing	»
» »	Fathool Bahrie	Sech Osman	Soerabaya	»
» »	Aderak	Hoesin Samsoedien		»
» »	Almansoor	Sech. Jamanie	Indramayoe	Coulster
» »	Machmodie	Sech Soe	Soerabaya	»
» »	Segaffie	Sech Drahim	Palembang	»
» »	Fathoor Rachman	Said Asegaf	Soerabaya	»
» »	Batavia	Tan Ingiok		
» »	Oeij Sinjo	Kwee Samiang	Pecalongan	
» »	Blora	Holtz	Soerabaya	
» »	Walvisch	Said Alhadiet		
» »	Tjay Goan	Sech Aulagie	Cheribon en Soerabaya	
» »	Fidha Rachman	Sech Belfagie		
Engelsch	Derwent	Sardine	Samarang	Hunter, Houghton & Co.
»	Woodland Castle	Barclay	Singapore	Martin. Dyce en co.
»	William Simpson	Skenley	London	»
Deensch	Johannes	Heldt	Samarang	Bahre, en Kinder
Fransch	Masagran	Vendojes	Bordeaux	B. Sanier, Suermondt en co.
Zweedsch	Stats Radet Fahraus	Rundberg		Bahre en Kinder
Hamburgsch	Maria Christina	Voss		E. Moormann en co.

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het Ned. schip *Prinses Sophia,* de heeren *O. H. van* ... *Mortz.*

Met het Ramb. schip *Maria Christina,* 40 *chinezen.*

Met het N. I. schip *A. R. Falck,* de jonge heeren *Beeck*... jonge heeren *Deibert.*

MAATSCHAPPIJ VAN TOONKUN...

Met het Ned. schip *Foctorij: twee gepasp. militairen.*

Met het Ned. schip *Tartar:* de heeren *F. W. E. Behren*...

Met het Ned. schip *Prins Frederik der Nederlanden:* de ... *P. Sehimpf. — H. D. Cramp. — E. E. S. de Petit.* — ... *son.* — mevr. *M. J. van Berckel* 1 *gepasp.* militair.

Handelsberigten.

Aanvoer.

Van Liverpool per eng. schip *Woodland Castle* kapt. G. ... agt. Martin Dyce en co.

77 bn. garens 1 kt. schrijfbehoeften. 64 kn. 58 bn. 57 ... fact. 79 bn. 40 kn. garens. 100 ks. blik 3 vn. ijzerwe... steenkolen. *Martin Dijce en co.*
50 bund. schoppen. 6 bn. 5 kn. manufact. *Hunter Houg*...
1 bl. 119 kn. 52 coll. manufact. *Burth Mijrtle en co.*
9 coll. 188 kn. manufact. 5 coll. lederwerk. *Adam en co*...
168 coll. 57 kn. 106 bn. manufact. 33 coll. ijzerwerk. ... schoppen. 1384 stv. 1000 bund. ijzer. 20 ton. steenkol... suiker pan. 2 kn. koperen pijpen. *Pitcairn Sijme en* ...
48 bn. 27 kn. 38 coll, manufact. *Morgan Melbourn en* ...
197 coll. manufact. 511 stukk. lood. *Order.*
49 mn. aardewerk. 10 vn. ijzerwerk. *Bahre en Kinder.*
23 coll. manufact.. *Pandel en Stiehaus.*
4 » » *MacLaine Watson en co.*
3 » ijzerwerk. *Cores de Vries.*
10 kn. parapluen. *Moormann en co.*
56 kn. 221 coll. 7 bn. manufact. *McEwen en co.*

Van Singapore per hamb. schip *Maria Christina* kapt. ... agt. *E. Moormann en co.*

165 bn. koopmanschapp. 8 do. divers. *Paine Stricker en* ...
30 bn. goenie zakk. 20 tonn. arsenecum. *John Arathoon.*
1004 schuitj. tin. 15 bn. goenie zakk. *B. Sanier Suerm*...
1200 coll. ijzerwerk. *Kang Bie.*
1000 st. planken. 8074 pakk. aardewerk. 1052 do. divers... vaten. *Tan Teenliat.*
122 coll. divers. *Laoe Hea.*
10 zakk. do. *Order.*

Van Cheribon. per ned. ind. schip *Oeij Sinjo* gez. Kwee ...
$306^{86}/_{100}$ pic. suiker. *MacLaine Watron en co.*
$1466^{50}/_{100}$—$825^{80}/_{100}$ pic. suiker. *Paine Stricker en co.*
150 pic. rijst. *Tan Kangboen.*
15 pic. patatters. 1 do. chin. laksa. 2 doz. stoelen. *Gezag*...

Van Sumanap per ned. ind. bark *Segaffij,* gez. Sech salim ... Rachman Drahim.

$1^{15}/_{20}$ corg. bat. doeken. 2 pic. inl. medicijn. $1^1/_2$ corg. st... 1 do. bat. kleedj. 1 do. do. sarongs. 15 st. do. slendang...
1160 fleschen koijoe poetie olie. 10 doz. reuk do. *Gouw K*...
$10^1/_4$ corg. doeken. 2 do. slendangs. $7^1/_2$ do. kleedj. $6^1/_2$ p... hout. *lad. voor Palembang.*

Van Sijdneij per ned. schip *Prinses Sophia,* kapt. Matze... B. Kopersmit en co.

25 vs. bier. *de Agenten.* en (Ballast.)

Van Melbourn per ned. schip *Koning Willem II.* kapt. ... agt. B. Kopersmit en co.

20 keld. zuuren. 51 vatj. groenten. *de Agenten.*

Van Baudjermassing per ned. ind. bark *Aderak* gez. Hoes... Hadjie Samsoedien.

262500 amst. ℔ steenkolen. *Gouvernement.*
2650 st. kadjang matten. 240 do. planken. 1 kt. java s... *Gezagvoerder.*

Van Nederl. via Singap. per ned. schip *Phoenix,* kapt. P. ... agt. Haager en Schuurman.

148 edamm. kaasjes. *de Agenten.* en (Ballast).

Uitvoer.

Naar Nederl. via Samar, en Soerab. per ned. schip *Ottoli*... J. J. Prange.

771 schuitj. tin. *N. H. M.*
300 ton steenkolen. *MacLaine Watson en co.*

Naar Soerabaija per ned. ind. bark *Atiat Ulmaula* gez. Sec... bin Said Bausier.

1 kt. kain pandjangs. 10 bn. slendangs. 3 do. duffels. *Ma*... *en co.*
10 stukk. machinerien. *MacLaine Watson en co.*
2 kn. kat. goederen gebr. *Roselje en co.*
5 » » » *Pitcairn Sijme en co.*
400 sp. matten. 20 ps. goudgeld. *Said Achmat.*
2 corg. bat doeken. 10 st. beng chits. 6 corg. sarongs. *S*... *sier.*
60 zakk. tarwe. *J. Arathoon.*
500 keld. genever. *Reijnst en Vinju.*
1 wagen. *John Pryce en co.*
8 vn. ijzerwerk. 2 kn. muziek instrumenten. 1 do. kramerij... *en Kinder.*

Naar Amsterdam per ned. schip *Prins Frederik der Nederla*... P. Huidekoper.

776 schuitj. tin. 5464 pic. koffij. 60 do. rotting. 42 do. ... $2003^{22}/_{100}$ do. suiker. $1116^{440}/_{1000}$ do. thee. *N. H. M.*
2 ks. rhijnwijn. *Reynst en Vinju.*

Naar Nederl. via Soerab. per ned. schip *Sara Alida Maria* ... Tekelenburg.

150 pic. rotting. 400 do. tin. *N. H. M.*

Naar Indramaijoe per ned. ind. bark *Tadjil Moeloek* gez. S... bin achmat Habis.

8 bn. goenij zakk, 7 mn. seltzerwater. 1 mandj. schoenen. ... 42 ps. planken. 2 do, steenen. 1 vt. spijkers. 3 pic. zwe... 1 pakj. schoenen. *Tiedeman en v. d. Burg.*
4 kn. chitsen. 2 do. kat. goederen. gebr. *Roselje en co,*
7 ks. 3 vs. provisien. 3 hammen. *Walen.*

Naar Soerabaija per ned. ind, stooms. *Banda* kadt. Sch...

1 kt. kramerijen. *Hunter Houghton en co.*
1 kt. zijde modewaren. 1 do. pleelwerk 1 do. glaswerk. 1 ... modewaren. 1 do. hoeden. 1 do. galanteren. 1 vt. knikk... *zendorff Wilmans en co.*
4 kn. shirtings, 12 do. 7 bn. manufact. *Burth Mijrtle en*...
1 doos. kleeding stukken. 1 kn. do. do. *Kopersmit en co,*
1 kt. boeken. 1 do. papier. *v. Haren Noman en Kolff.*
21 kn. kat. goederen. *Pitcairn Syme en co.*
4 ks. vrucht op brandewijn. 2 kn. zadels met toebek. 1 k... *van Riet.*
1 kt. schoolboeken. *Sanier Suermondt en co.*
1 kt. almanak. *Lange en co.*
2 kn. sarongs. 2 do. modewaren. 1 do. zeep, 2 do. glasw... franjes. 1 do. sigaren. 2 do. provis. 1 do. modewaren. ... *Stiehaus.*
15 mn. seltzerwater. 1 mandj. brandewijn, 1 kt. likeur. 1... visien. 1 do. kramerijen. *v. d. Biesen en Zoon.*
230 realen stofgoud. *Said Mocht. Aijdiet.*
1 kt. arin suiker. *Hofland.*
1 kt. fluweel. *L. Platen.*
8 vs. boter. *v. d. Broek en co.*
2 kn. woll. goederen. 6 do. linnen do. 47 vs. verf. *Bahre* ...
18 kn. 6 bn. manufact. *Adam en co.*
1 kt. inh. *f* 17,200 guld. aan goudgeld. *Moormann en co.*
1 pak inh. *f* 3,000 aan goudgeld. *Said Aloewie Satria.*

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRU...